

Vorbim
despre texte!

Citesc cu Romți!

Descoperă
biblioteca
mea!

Colecție îngrijită de
Corina Țaranu

Caiet de lectură
și aplicații

clasa

4

Vorbim
despre texte!

Citesc cu Ronți!

Descoperă
biblioteca
mea!

NUME ȘI PRENUME

VÂRSTA MEA

Colecție îngrijită de
Corina Țaranu

Caiet de lectură
și aplicații

clasa

4

Copertă: Iuliu Duma
Design și dtp: Patricia Pușcaș
Redactor: Corina Țaranu
Ilustrații: Flavius Pătrașcu
www.shutterstock.com
www.dreamstime.com

© Copyright 2019 Sinapsis Publishing Projects. Toate drepturile rezervate

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Citesc cu Ronți : Descoperă biblioteca vechei ! : caiet de lectură și aplicații :
clasa a IV-a. - Cluj-Napoca : Sinapsis Publishing Projects, 2019

ISBN 978-606-795-042-7

37

 Like www.facebook.com/editura.sinapsis

SINAPSIS®
www.sinapsis.ro

CPR
Conceput și produs în România

Cuprins

Titlu	Competențe specifice	Pag.
UNITATEA 1 – FRUNZELE TOAMNEI		5
Scrisori către fiul meu Fragment din „Cuore, inimă de copil”, Edmondo de Amicis	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	6
Plouă George Topârceanu	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.4; 3.6; 4.4;	9
Prepelița și puii ei Lev Tolstoi	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.6; 4.4;	11
Nastratin Hoge Povești din literatura turcă	2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	13
Legenda Mureșului și a Oltului Legendă populară	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	15
Un acvariu nou text nonliterar	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.6; 4.4;	18
Minunata călătorie a lui Nils Holgersson - fragment Selma Lagerlöf	1.4; 2.1; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	20
Comoara Fragment din „Aventurile lui Tom Sawyer”, Mark Twain	1.1; 1.2; 1.3; 1.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	23
Ai citit cu atenție? Verifică-te singur!		26
UNITATEA 2 – PRINTRE FULGII IERNII		27
Biblioteca lui Stardi Fragment din „Cuore, inimă de copil”, Edmondo de Amicis	1.1; 1.2; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	28
Ocaua lui Cuza Dumitru Almaș	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	30
Muzicanții din Bremen Frații Grimm	1.1; 1.2; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	34
Pictorul și camera sa interpretarea unei lucrări artistice	2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	38
Călătoria în Liliput Fragment din Capitolul I, „Călătoriile lui Gulliver”, Jonathan Swift	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	39
Neascultătorii bandă desenată	1.1; 1.2; 1.3; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6;	42
Nașterea Mântuitorului Ion Creangă	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	44
Sfârșitul iernei Vasile Alecsandri	1.3; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	47
Evaluare la finalul semestrului I Foc! Cum procedăm în caz de incendiu?		50

UNITATEA 3 – PETALE DE PRIMĂVARĂ		52
Luna mai George Coșbuc	1.1; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	53
Sărăcuțul Emil Gârleanu	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	55
Iepurașul Peter Beatrix Potter	1.1; 1.2; 1.3; 3.2; 3.3; 3.4;	58
Curățenia de primăvară ghid de utilizare aspirator	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	61
Viața pe insulă Fragment din Capitolul XIII, „Robinson Crusoe”, Daniel Defoe	1.3; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	64
Papagalul, prietenul vorbăreț text nonliterar	1.1; 1.2; 1.3; 3.2; 3.3; 3.4;	67
Fișă de identitate Papagalul gri african	1.2; 1.3; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	69
Recordurile păsărilor text nonliterar	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	71
Lebăda Mihai Eminescu	1.3; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6;	73
Ai citit cu atenție? Verifică-te singur!	1.1; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	75
UNITATEA 4 – LA MUNTE, LA MARE, LA LECTURĂ		76
Micul prinț în deșert fragmente din Capitolele II și III, „Micul prinț”, Antoine de Saint-Exupéry	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	77
Descoperă Sahara! pagină din enciclopedie	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	80
Animalele deșertului text nonliterar	1.2; 1.3; 1.4; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	83
Titanic, povestea unui naufragiu text nonliterar	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	85
Cetăți medievale și biserici fortificate itinerariul unei excursii	1.1; 1.2; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	87
Simbolurile jocurilor olimpice text informativ	1.1; 1.2; 2.2; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4;	91
Evaluare finală Zmeu, zmeu călător - text informativ	1.4; 2.1; 2.2; 2.4; 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.6; 4.4;	93
Jurnal de lectură		95
Soluții		96

UNITATEA 1: PAGINI DE TOAMNĂ

În această unitate:

- vei realiza deducții simple pe baza lecturii unui text;
- vei extrage informații de detaliu dintr-un text literar sau informativ;
- vei deduce sensul unui cuvânt prin raportare la mesajul lecturat;
- vei descrie un personaj urmărind un set de repere;
- vei asocia informații descoperite în textele lecturate cu experiențele proprii;
- vei formula întrebări și vei oferi răspunsuri la întrebări;
- vei formula enunțuri care exprimă mesajul unui text;
- vei formula concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare;
- vei identifica titlul și autorul unui text;
- vei identifica enunțuri adevărate, false;
- vei extrage din text elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la textul citit;
- vei identifica elementele textului care fac posibilă înțelegerea acestuia;
- vei pune în ordine etapele unei povestiri;
- vei povesti pe scurt o secvență dintr-o poveste;
- vei realiza o schemă pentru a ilustra ceea ce ai înțeles dintr-un text informativ;
- vei realiza proiecte care vizează legăturile dintre lumea reală și cea imaginată prezentată în textul citit;
- vei face predicții cu privire la conținutul unui text pornind de la imagine/titlu;
- vei extrage din text elemente semnificative pentru susținerea unei opinii;
- vei realiza mici proiecte de documentare.

1 Scrisori către fiul meu

Fragmente din „Cuore, inimă de copil” de Edmondo de Amicis

Școala

Vineri, 28

Da, dragul meu, Enrico, bine zicea mama, că ți-e grea cartea! Văd că nu mergi la școală cu toată inima, cum mi-ar plăcea mie; și-mi pare rău! Nu știi cât de urâtă și lungă ar fi toată ziua dacă n-ai merge la școală! După o săptămână, dezgustat de lenevia ta, n-ai să știi ce să te faci de urât și cum să te mai rogi de noi să te tragem iar la școală. Toată lumea învață acum, fătul meu! Uită-te la meseriașii care se duc la școală seara, după ce au muncit ziua întreagă; uită-te la femeile și fetele din popor, care se duc să învețe duminica, după ce au lucrat toată săptămâna; uită-te la soldații care-și iau cărțile și caietele în mână, când se întorc de la exerciții zdrobiți de osteneală.

Gândește-te la copiii muți, la cei orbi, căci și ei învață. Pușcăriașii chiar, sunt siliți să învețe să citească și să scrie.

Închipuiește-ți că dimineața, când ieși din acasă, aici, în orașul tău, alți treizeci de mii de băieți se duc, ca tine, să se închidă, vreme de trei ceasuri, într-o clasă, ca să învețe.

Mai mult! Gândește-te la sumedenia de copii care, aproape în aceeași oră, merg la școală în toate țările din lume. Urmărește-i cu închipuirea cum se duc, străbătând potecile satelor, străzile zgomotoase ale orașelor, mergând de-a lungul mărilor și al lacurilor, când sub arșița unui soare dogoritor, când prin negură; în bărci, prin țările străbătute de canale; călări, prin câmpiile întinse; cu sania, prin ținuturile troienite de zăpadă; prin văi și pe dealuri; prin păduri și pâraie, suindu-se pe cărările singuratice ale munților; singuri sau mai mulți împreună, toți cu cărțile în mână îmbrăcați în mii de feluri, vorbind mii de limbi; din cele din urmă școli ale Rusiei, ca și pierdute prin zăpezi, până la școlile Arabiei umbrite de palmieri.

Mii și milioane, toți merg să învețe, într-o sută de chipuri deosebite, cam aceleași lucruri. Închipuiește-ți acel furnicar de copii a o sută de popoare, acea nemărginită mișcare din care faci și tu parte, și gândește-te că, dacă ar înceta acea mișcare, omenirea ar recădea în barbarie, căci această mișcare e însuși progresul, speranța și fala lumii!

Înainte dar, soldățul al armatei celei mari! Cărțile sunt armele tale, clasa e escadronul tău, câmpul de bătaie e lumea întreagă și izbânda e propășirea omenirii. Ia seama, Enrico dragă, să n-ajungi un soldat netrebnic!

Tatăl tău

Mama

Joi, 10

Fiul meu, azi în fața profesoarei fratelui tău nu te-ai purtat cu respectul convenit mamei tale. Să nu cumva să ți se mai întâmple astfel; cuvântul m-a atins la inimă. Pe dată mi-am adus aminte că mama ta, acum câțiva ani, a stat, mai multe nopți de-a rândul aplecată spre micul tău pat, măsurându-ți răsuflarea, vărsând lacrimi amare, gândindu-se cu groază că ai putea să mori. Mi-era teamă să nu-și piardă mințile! Amintindu-mi aceasta, mi-a fost necaz pe tine! Tu să mâhnești astfel pe mama ta? Pe mama ta, care ar da un an de fericire, ca să-ți cruțe o durere de un ceas! Care ar cerși pentru tine! Care s-ar lăsa să fie omorâtă, ca să-ți scape viața! Ascultă, Enrico, înapărește bine în minte zisele mele!

Edmondo de Amicis

1846 - 1908

A fost un scriitor italian care a încercat prin operele sale să educe copilașii.

În cartea cu titlul „Cuore, inimă de copil” este istorisită povestea unui elev pe nume Enrico. Acesta participă la câteva întâmplări frumoase și emoționante.

Închipuiește-ți că-ți sunt ursite în viață multe zile grele, dar cea mai grea, cea mai amară va fi aceea în care vei pierde pe mama ta!

Când vei fi bărbat încercat în toate nevoile vieții, o vei chema de mii de ori, cuprins de o dorință nespusă de a auzi măcar un singur moment glasul ei, de a o vedea iarăși cu brațele deschise, ca să te arunci în ele, plângând ca un sărman copil fără ocrotire și fără încurajare. Cum îți vei aduce aminte de cea mai mică supărare ce-i vei fi pricinuit și cu câtă remușcare le vei plăti pe toate. (...)

Enrico, dragul tatei, ferește-te de un așa chin! Află, fiul meu, că iubirea către mamă este cea mai sfântă dintre iubirile omenești! Vai de acela care o necinstește! Ucigașului, care își respectă mama, tot îi mai rămâne ceva cinste în suflet, pe când cel mai glorios dintre bărbați, care o amărește și o batjocorește, este o ființă nemernică! Să nu-ți mai iasă vreodată din gură un astfel de cuvânt, către aceea căreia îi datorezi lumina zilei și când, din nebagare de seamă, ți s-ar mai întâmpla ceva, nu frica de tatăl tău, ci avântul inimii tale să te arunce la picioarele ei, rugând-o să-ți șteargă cu un dulce sărutat semnul nerecunoștinței de pe frunte.

Te iubesc mult, fiul meu, ești cea mai dulce speranță a vieții mele! Fii cuminte și în timp de câteva zile, să nu-mi aduci mângâierile tale, căci n-aș putea să ți le întorc cu inima toată!

Tatăl tău

Ce ne spune textul?

1 Scrie numărul răspunsului care se potrivește fiecărei întrebări.

Răspunsul nr.

a) Cum consideră tatăl că e ziua unui copil care nu merge la școală?

b) Care sunt adulții despre care tatăl îi spune copilului că își doresc să învețe?

c) Despre ce țări este vorba în prima scrisoare?

d) Ce învață mii și milioane de copii?

e) Ce consideră tatăl că reprezintă cărțile?

f) În ce situație s-a purtat băiatul rău cu mama lui?

g) După părerea tatălui, ce îi datorează băiatul mamei sale?

Răspunsuri

1. Adulții care își doresc să învețe sunt meseriașii, femeile din popor și soldații.
2. În text este amintită îndepărtata Rusie și Arabia.
3. Băiatul s-a purtat urât cu mama lui în fața profesoarei fratelui său.
4. Tatăl consideră că acestea sunt niște arme.
5. Tatăl consideră că ziua unui copil care nu merge la școală este urâtă și lungă.
6. Mii și milioane de copii învață cam aceleași lucruri.
7. Copilul îi datorează mamei faptul că e în viață.

2 După ce ai citit lectura, cum explici cuvintele folosite de tatăl lui Enrico la începutul scrisorii?

Da, dragul meu, Enrico, bine zicea mama, că ți-e grea cartea!

3 **Exprimă-ți părerea!** Ai aflat din primul text faptul că tatăl consideră învățătura ca fiind folositoare pentru fiul său. Tu ce crezi despre aceasta?

4 Numește și notează două motive pentru care băiatul trebuie să-și îndrepte comportamentul, așa cum reiese din cele două texte.

5 De ce crezi că tatăl îi spune băiatului că nu va putea în următoarele zile să-i întoarcă mângâierile cu toată inima, așa cum reiese din a doua scrisoare?

Ne jucăm cu cuvintele!

6 Identifică în fiecare caz sinonimul cuvântului notat cu albastru.

a) Pușcăriașii chiar, sunt siliți să învețe să citească și să scrie.	•	• mulțimea
b) Gândește-te la copiii muți, la cei orbi , căci și ei învață.	•	• nevătători
c) Enrico dragă, să n-ajungi un soldat netrebnic !	•	• obligați
d) Gândește-te la sumedenia de copii care, aproape în aceeași oră, merg la școală în toate țările din lume.	•	• necăjești
e) Tu să mâhnești astfel pe mama ta?	•	• cuvintele
f) Întipărește bine în minte zisele mele!	•	• nevrednic

7 Citește în plus!

Datorită cui pot să citească și să învețe copiii nevătători?

Louis Braille (1809 – 1852)

După ce și-a pierdut vederea la vârsta de cinci ani, în urma unui accident în magazinul tatălui său, Louis Braille a ajuns la Institutul Regal pentru Tineri Nevătători din Paris, unde a inventat un sistem de scriere și citire pentru nevătători care este folosit până în prezent și care îi poartă numele. Metoda lui constă în poziționarea unor puncte ieșite în relief, astfel încât să poată fi percepute tactil. Realizările sale au schimbat în bine viața nevătătorilor.

Află proverbul scris cu limbajul braille, folosindu-te de alfabetul dat.

⠁ - a	⠒ - g	⠓ - m	⠎ - s	⠞ - y	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠
⠃ - b	⠄ - h	⠆ - n	⠉ - t	⠵ - z	_____
⠉ - c	⠇ - i	⠋ - o	⠑ - u	⠗ - .	⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠
⠔ - d	⠊ - j	⠏ - p	⠥ - v		_____
⠑ - e	⠗ - k	⠙ - q	⠞ - w		⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠⠠
⠑ - f	⠒ - l	⠓ - r	⠉ - x		_____

Păreră mea despre această lectură:

2 Plouă

George Topârceanu

Citește cu Ronți.

Pe-aici când plouă, plouă îndesat,
Nu ține ca la noi un ceas ori două.
Că ziua plouă, plouă pe-nserat,
Și când se crapă iar de ziua, plouă.

În faptul zilei, streșinile plâng.
Pădurea stă plouată ca o curcă.
Natura calcă cu piciorul stâng:
Pe-aici când plouă, plouă, nu se-ncurcă!

Iar când s-arată soarele sărac.
De după nouri, ca să-ți faci-n ciudă,
N-apuci a scoate nasul din cerdac,
Că până la întoarcere, te udă.

Există și răstimpuri când se moaie,
Când parcă nu mai toarnă-așa, de sus,
Și cerul câte-oleacă, spre apus,
Se luminează puținel a ploaie.

Atunci se cheamă că e timp frumos
(Măcar că tot mai cade-un pic de bură),
Dar fumul din ogeac se lasă-n jos,
Și porcul umblă tot cu paiu-n gură...

George Topârceanu

A fost un poet și prozator român care a început să scrie poezii încă din copilărie.

Operele sale s-au bucurat de un succes imens, iar în anul 1926 a primit Premiul Național de Poezie.

vocabular

nour - formă veche a cuvântului „nor“

răstimp - durată limitată de timp

cerdac - verandă, foișor, balcon

ogeac - sau „hoceag“, horn, coș

bură - ploaie mărunță și deasă

oleacă - puțin, pentru o perioadă scurtă

Ce ne spune textul?

1 Pentru fiecare număr, completează cu acel cuvânt care potrivește.

În poezie aflăm că ① _____ cade la orice oră din zi și noapte. Pădurea poate fi asemănată cu ② _____. În pauzele scurte, când nu plouă și se arată ③ _____, dacă oamenii vor să iasă puțin în natură, ploaia reîncepe imediat și îi udă. Când e timp frumos, ④ _____ se lasă în jos, iar ⑤ _____ umblă tot cu paiu-n gură.

① ploaia
ziua
ninsorea

② un copac
o curcă
o streășină

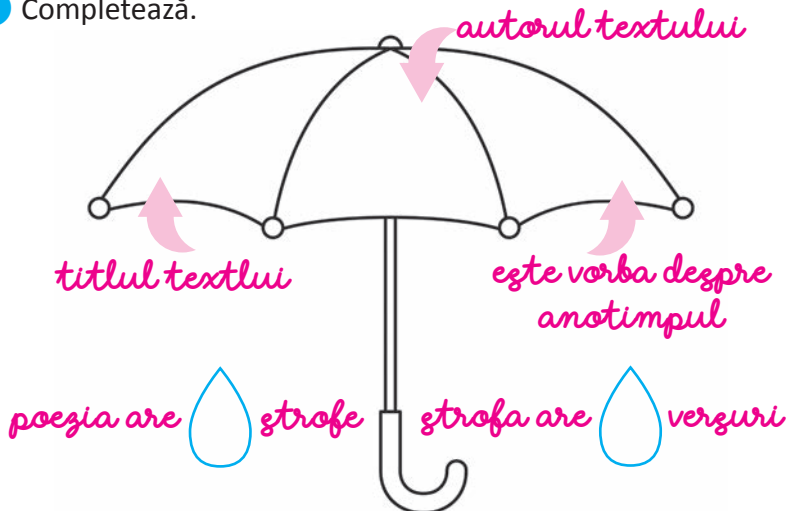
③ luna
soarele
ploaia

④ ogeagul
fumul
cerdacul

⑤ fumul
bura
porcul

- 2 Care este semnificația versului:
„Pe-aici când plouă, plouă, nu se-ncurcă!”?

- 3 Completează.

Știi că...?

- Dacă porcii din gospodăria țărănească duc în gură paie din coteț, înseamnă că se apropie timp urât și rece. De aici zicala: „Umblă porcul cu paiul în gură”.
- Expresia „ca o curcă plouată” se poate folosi pentru a descrie o persoană tristă, abătută.

- 4 Care este sentimentul predominant în poezie? De unde reiese acest lucru?

Ne jucăm cu cuvintele!

- 5 Găsește în poezie substantivele care se potrivesc definițiilor.
- Prelungire a acoperișului unei construcții care apără pereții de ploaie →
 - Durată, interval între două momente →
- 6 Găsește cuvinte cu înțeles opus pentru:
- ziua - _____ a plânge - _____ a se lumina - _____ puțin - _____
- 7 Alege unul dintre cuvintele **cer** sau **veste** și alcătuieste enunțuri în care cuvântul ales să aibă înțelesuri diferite.
-
-
- 8 Alcătuieste oral enunțuri cu expresiile: **streșinile plâng, soarele sărac, a se crăpa de zi, a face în ciudă.**

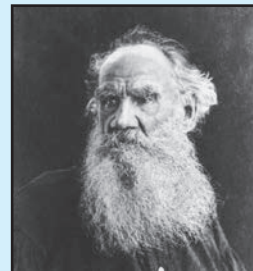
joc

- 9 Memorează poezia și recit-o expresiv în fața clasei, accentuând mai ales versurile amuzante.

Părerea mea despre această lectură: 😊 😄 😐 😞 😡

3 Prepețița și puii ei

Lev Tolstoi

Lev Tolstoi

1828 - 1910

A fost un scriitor rus care a încercat prin operele sale să educe atât adulții, cât și copilașii. Povestirile sale emoționante sunt pline de învățătură și de sfaturi demne de urmat.

La sfârșitul verii, o prepeliță își clocește ouăle într-un lan de ovăz. Scoase puii, dar se tot teme că stăpânul ogorului va începe să cosească ovăzul. Plecând după hrană pentru pui, le porunci acestora să asculte bine și să-i povestească tot ce vor vorbi oamenii între ei.

Când se întoarse, pe înserate, la cuib, puii îi dădură următoarea veste:

– E rău de noi, măicuță! A trecut pe aici stăpânul ogorului împreună cu feciorul său și i-a spus acestuia: „Ovăzul meu a dat în pârg, trebuie cosit. Să te duci, fiule, pe la vecini și prieteni, să le spui că-i rog să vină la coasă.” E rău de noi, măicuță, mută-ne de aici, căci mâine dimineață vecinii vor fi în lan.

Bătrâna prepeliță îi ascultă cu luare-aminte și spuse:

– Nu vă fie teamă, copii, stați fără grijă, ovăzul nu va fi secerat atât de repede!

A doua zi în zori, prepelița zbură iar într-ale ei și iar le porunci puilor să asculte ce mai spune stăpânul lanului. Când s-a întors la cuib, puii i-au spus:

– A dat stăpânul pe aici, măicuță, i-a tot așteptat pe prietenii și vecinii lui, dar n-a venit nimeni. Atunci i-a spus feciorului: „Să te duci fiule pe la frați, pe la cumnați, pe la cumetri, să le spui că-i rog să vină neapărat mâine la coasă.”

– Nu vă speriați copii, nici mâine nu va fi secerat ovăzul, spuse bătrâna prepeliță.

În ziua următoare, întorcându-se iar la cuib, îi întrebă:

– Ei, ce-ați mai auzit?

– A venit iar stăpânul cu feciorul lui, au tot așteptat rudele, dar acestea nu s-au arătat. Atunci i-a spus feciorului: „Se vede că degeaba așteptăm aici, că ajutor nu vom primi de nicăieri. Ovăzul e în pârg. Să pui în rânduială cele de trebuință, căci mâine, cum o crăpa de ziuă, venim aici și ne punem singuri pe coasă.”

– Ei, puișorii mei, spuse prepelița, de vreme ce omul a hotărât să pună singur mâna, fără să aștepte ajutorul altora, treaba se va face. Se cade să ne mutăm de aici.

Fișa de lectură

Titlul textului

Autorul textului

Ce ne spune textul?

1 Scrie într-un enunț despre ce este vorba în text.

- 2 Completează fiecare întrebare cu unul dintre cuvintele din lista dată. Apoi, răspunde oral la întrebări.
- a) sunt personajele lecturii?
 b) se petrece acțiunea lecturii?
 c) se petrece acțiunea lecturii?
 d) o anunță pe prepeliță care sunt intențiile plugarului?
 e) îi cere ajutorul stăpânul lanului?
 f) este hotărât stăpânul lanului să secere singur?
 g) crezi că se simțeau puii de prepeliță așteptând seceratul?

Cine
De ce
Când
Unde
Cum
Care
Cui

- 3 Subliniază în text cuvintele care ne arată că prepelița se hotărăște să își mute cuibul din lanul de ovăz.

- 4 Ordonează ideile principale.

- Văzând că ovăzul a dat în pârg, stăpânul lanului cere ajutorul vecinilor și prietenilor pentru a secera.
 Auzind că stăpânul își va secera lanul cu fiul său, prepelița hotărăște să-și mute cuibul.
 Pentru că rudele nu îl ajută, stăpânul lanului hotărăște să secere lanul de ovăz împreună cu fiul său.
 O prepeliță și puii ei aveau cuibul într-un lan de ovăz.
 Deoarece vecinii și prietenii nu îl ajută, omul cere ajutorul rudelor sale pentru a secera lanul de ovăz.

- 5 Alege răspunsul corect.

a) **Mesajul textului este:**

- Aveți încredere în forțele proprii!
 Așteptați ajutorul celor din jur!
 Lăsați-vă treburile în grija altora!

b) **Alt titlu potrivit pentru lectură ar fi:**

- Puișorii
 Secerișul
 Ajută-te singur!

c) **Prepelița este:**

- înțeleaptă nepăsătoare leneșă

- 6 Documentează-te și notează un proverb despre muncă.

• Ne jucăm cu cuvintele!

- 7 Scrie cuvinte:

a) cu înțeles asemănător pentru:

- a pârgui → _____
 stăpân → _____
 teamă → _____

b) cu înțeles opus pentru:

- repede → _____
 a veni → _____
 a primi → _____

- 8 Explică expresiile:

- a crăpa de ziuă → _____
 cu luare-aminte → _____

Păreră mea despre lectură:

4 Nastratin Hoge

Povești din literatura turcă

Citește cu Ronți.

Cine era Nastratin?

Nastratin era un *hoge*, adică un învățător. Poveștile despre el se spun în mai multe țări ale lumii. El este un bărbat înțelept, dar și naiv în același timp. În toate anecdotele (povestiri amuzante cu învățătură), personajul găsește o cale de scăpare din situațiile delicate cu ajutorul înțelepciunii și al bunului simț, deseori zăpăcindu-i pe cei cărora le vorbește.

Se crede că s-ar fi născut în urmă cu aproape 1000 de ani, într-un oraș din Turcia.

Cu trecerea anilor, tot mai multe povestiri au fost create, avându-l ca erou pe acest personaj. În continuare, vei putea să citești câteva dintre ele.

Nastratin copil

În copilărie, un vecin îl întrebă pe Nastratin:

- Măi, Nastratine, care dintre voi doi este mai mare, tu, sau fratele tău?
- Anul trecut, mama zicea că fratele meu este cu un an mai mare decât mine; anul acesta cred că avem amândoi aceeași vârstă.

Hoțul și Nastratin

Într-o noapte, un hoț veni să fure lucrurile lui Nastratin care, simțind, se prefăcu adormit, până ce hoțul, rând pe rând, îi luă toate lucrurile. Nastratin rămase cu casa goală.

Atunci se sculă și în plină noapte, hoțul se trezi cu Hoge la ușă.

- Ce te-a apucat, Hoge, de mă vizitezi în miezul nopții?
- Păi ce rost mai avea să-mi muți toate lucrurile, dacă nu voiai să locuiesc și eu la tine?

Hoge privighetoare

Într-o zi, Hoge intră într-o livadă străină și începu să înfulece piersici.

- Ce faci, omule, în grădina mea? strigă stăpânul livezii.
- Ce să fac, sunt o biată privighetoare, zise Hoge încercând să imite o privighetoare răgușită.
- Ce cântec mai e și ăsta?
- De privighetoare începătoare, îi răspunse Hoge.

Fesul și cititul

Un om primi o scrisoare trimisă din Bagdad și-l rugă pe Hoge să i-o citească.

– Nu o pot citi, spuse Hoge, pentru că nu este scrisă în limba noastră.

Omul se supără:

– Nu îți este rușine, Hoge? Degeaba mai porți fesul dacă nu știi să citești nici o scrisoare.

Fu rândul Hogii să se supere. Își scoase fesul și i-l trânti omului în cap.

– Na, acum citește tu, dacă crezi că fesul te face să fii mai isteț decât alții.

Când nu ești dispus să dai

Un vecin îi ceru Hoge o sfoară. Hoge se făcu doar că o caută, intră în casă și ieși repede, spunând:

- N-am de unde să-ți găsec sfoară, pentru că nevastă-mea a întins pe ea făina.
- Vecinul, mirat, îi răspunde:
- Cum să întindă făina pe sfoară, cine a mai auzit așa ceva?
- Hogea îi răspunde:
- Dacă îți spuneam că nu vreau să ți-o dau, te-ai fi supărat. Așa că, mai bine mirat, decât supărat.

Ce ne spune textul?

- 1 Răspunde oral la întrebări.
 - a) Care a fost răspunsul pe care l-a dat Nastratin când un vecin l-a întrebat care dintre el și fratele lui e mai mare?
 - b) Ce a făcut Nastratin când un hoț i-a furat toate lucrurile?
 - c) Ce a spus Nastratin când a fost prins furând piersici?
 - d) Cum a procedat Nastratin când i s-a reproșat că are fes, dar nu înțelege să citească scrisoarea?
 - e) Care e motivul pentru care Nastratin nu a împrumutat sfoara?
- 2 **Discută cu colegii!**
 - a) Care dintre snoave ți se pare mai interesantă? De ce?
 - b) Care este învățătura din snoava „Când nu ești dispus să dai”? Ești de acord cu comportamentul personajului? De ce?
- 3 Notează trăsăturile lui Nastratin Hogea care reies din comportamentul lui.

- 4 Ce alte personaje apar alături de Nastratin?

Povestioară	Personaje
Nastratin copil →	
Hoțul și Nastratin →	
Hogea privighetoare →	
Fesul și cititul →	
Când nu ești dispus să dai →	

Ne jucăm cu cuvintele!

- 5 Găsește cuvinte cu înțeles asemănător pentru:
fes - _____ isteț - _____ a înfuleca - _____ mirat - _____
- 6 „Un vecin îi ceru Hogei o sfoară. Hogea se făcu doar că o caută...”
Cuvintele subliniate înseamnă:

se duse

se prefăcu

se transformă

Părerea mea despre această lectură:

5 Legenda Mureșului și a Oltului

Legendă populară

Citește cu Ronți.

A fost odată, în vremuri îndepărtate, când se nășteau poveștile, în vârful de munte o falnică cetate cu două turnuri. Aici trăiau de multă vreme împăratul și a lui nevastă ce aveau doi fii gemeni care semănau ca două picături de apă. Deși asemănători la înfățișare, cei doi aveau firi atât de diferite, încât din orice nimic se luau la ceartă și se trânteau, de tremura pământul.

După o vreme, când feciorii crescuseră mai mari, împăratul a părăsit cetatea cu toată oastea sa și se duse la război, de unde nu s-a mai întors. Crăiasa a trimis călăreți spre toate zările, în căutarea bărbatului ei, însă solii nu l-au găsit pe stăpân nicăieri. Murise craiul departe, într-o crâncenă bătălie. Dar împărăteasa nu știa acest lucru și se întreba mereu în sinea ei: „Ce-am să mă fac eu, cu feciorii mei nărăvași?”. Se frământa zi-lumină și se gândea: „Se bat cât e ziua de lungă și chiar de le-am făcut fiecăruia un turn, ei tot nu pot a se înțelege. În turnul de miazănoapte locuiește Mureș, iar în turnul de miazăzi stă Olt. Sunt mari acum, numai buni de însurătoare, păcat că niciodată nu se pot împăca.”

Într-una dintre zile, Mureș, mai calm și mai înțelept puțin, îi spuse lui Olt:

– Frate Oltule, mama noastră plânge întruna după tata, împăratul ținutului. Hai să facem ceva!

– Eu zic, frate Mureș, să lăsăm cearta și răutatea dintre noi deoparte și să plecăm în căutarea părintelui nostru. Cine știe în ce păduri o zace rănit sau în ce temnițe înlănțuit, iar noi stăm aici și ne certăm.

Așa s-au dus cei doi la mama lor, crăiasa și i-au vorbit de hotărârea lor. Auzindu-i ce grăiesc, mama a vărsat lacrimi de durere, dar și de fericire. De fericire pentru că feciorii ei erau vrednici și viteji și de durere pentru că plecau în lumea largă și îi era frică să nu-i piardă. Așa că le spuse cu glas blând:

– Așa să fie, feciorii mei. Plecați în căutarea craiului, dar băgați de seamă: orice în drumul vostru veți întâmpina, să fiți uniți și peste tot să mergeți împreună căci de-o fi să reușiți, doar împreună veți reuși.

Au plecat cei doi prinți, dar cum au ieșit din cetate au început să se certe încotro să o apuce, pentru că de mici erau prea diferiți la fire:

– Să plecăm spre miazănoapte! spuse Mureșul.

– Ba nu! S-o luăm spre miazăzi! țipă Oltul.

Multă vreme se certară și în cele din urmă se hotărâră:

– Eu am crescut în turnul de miazănoapte și plec în acea direcție! zise Mureșul.

– Iar eu am crescut în turnul de miazăzi, și într-acolo voi merge! răspuse Oltul.

S-au despărțit, iar Mureșul cel molcom a pornit-o spre nord, iar Oltul cel iute s-a repezit spre sud.

După o vreme, pe Mureș l-a răzbit dorul după fratele său:

– Ne-om certa noi, și-a zis Mureșul, dar ținem unul la altul că doar frați suntem. Mama ne-a rugat să nu ne despărțim. Mă întorc să-l găsesc pe fratele meu!

Pe o vale, Mureșul s-a întors spre miazăzi, dar nu l-a mai

găsit pe Olt. S-a rătăcit și a luat-o spre apus, prin câmpii așa de frumoase, încât și-a uitat fratele geamăn.

În cetatea de scaun, crăiasa primi vești de la solii ei:

– Chiar de la poartă, mărită crăiasă, Olt și Mureș s-au certat și s-au despărțit, încălcând porunca măriei tale. Supărată, crăiasa a alergat să-și întoarcă feciorii din drum, dar nu i-a mai putut ajunge, deoarece fugeau strașnic în părți diferite. S-a pornit să plângă năvalnic și să se roage să-i fie salvați feciorii ei:

– Doamne, te rog îndrumă pașii feciorilor mei. L-am pierdut pe crai. Fă, Doamne, orice numai să nu piară niciodată fiii mei! se ruga cu lacrimi în ochi împărăteasa.

Dumnezeu a ascultat ruga și îndată a hotărât să-i prefacă pe cei doi prinți în râuri nemuritoare. Și râuri au rămas până astăzi, păstrându-și numele: MUREȘUL și OLTUL.

Mureșul curge lin spre câmpie, cuminte și cu speranța că, după multe cotituri, își va găsi fratele geamăn. Iar oamenii îl cântă astfel:

*Mureș, Mureș, apă lină,
Trece-mă-n țară străină
Și-mi fă parte de hodină.*

Pe când Oltul cel iute și năbădăios, se izbește în pietrele munților, le răscolește tumultos, spumegă și se însângerează la Turnul Roșu. Iar oamenii i-au născocit un cântec potrivit:

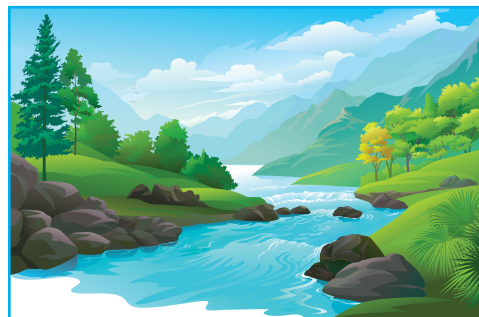
*Oltule, râu blestemat,
Te-ai făcut adânc și lat
Că vii mare, spumegat,
Și cu sânge-amestecat.*

Ce ne spune textul?

1 Răspunde oral la întrebări.

- Care sunt personajele acestei lecturi?
- Unde trăiesc ele?
- Ce relație este între cei doi tineri, Olt și Mureș?
- De ce pornesc cei doi în călătorie?
- Ce se întâmplă încă de la poarta cetății?
- Ce îl roagă mama lor pe Dumnezeu?
- Ce se întâmplă cu cei doi tineri ca urmare a rugăciunii mamei lor?

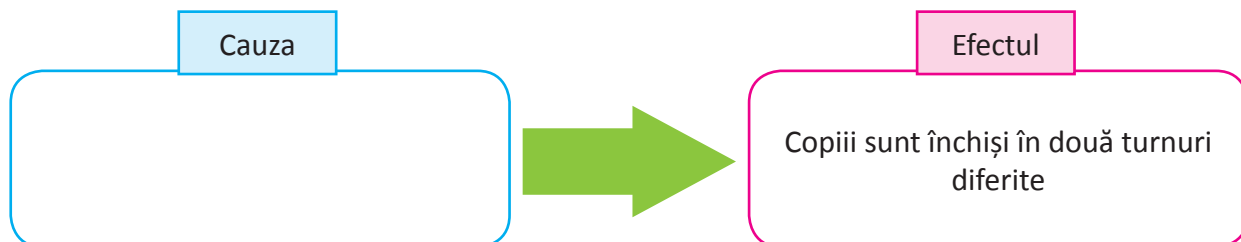

2 Numerotează etapele povestirii în ordinea corectă.

- Rugăciunea împărătesei este ascultată și cei doi fii sunt transformați în două râuri nemuritoare.
- 10** Despre râul Mureș se spune că e lin, iar despre Olt că e iute și năbădăios.
- 1** Într-o cetate cu turnuri trăia un împărat, împreună cu soția lui și cei doi fii ai lor.
- Împăratul moare în bătălie, dar soția lui nu știe de ce nu se mai întoarce acasă.
- La poartă, cei doi frați se despart, unul o ia spre miazănoapte, iar altul spre miazăzi.
- Împărăteasa trimite soli după fii ei, dar aceștia nu îi mai găsesc.
- Împărăteasa se roagă ca fii ei să nu piară niciodată.
- Împăratul a plecat la război împreună cu oastea sa.

- Cei doi frați hotărăsc să pornească în căutarea tatălui lor.
- Încă de mici, cei doi copii, deși erau gemeni, aveau firi diferite și adesea se luau la trântă.

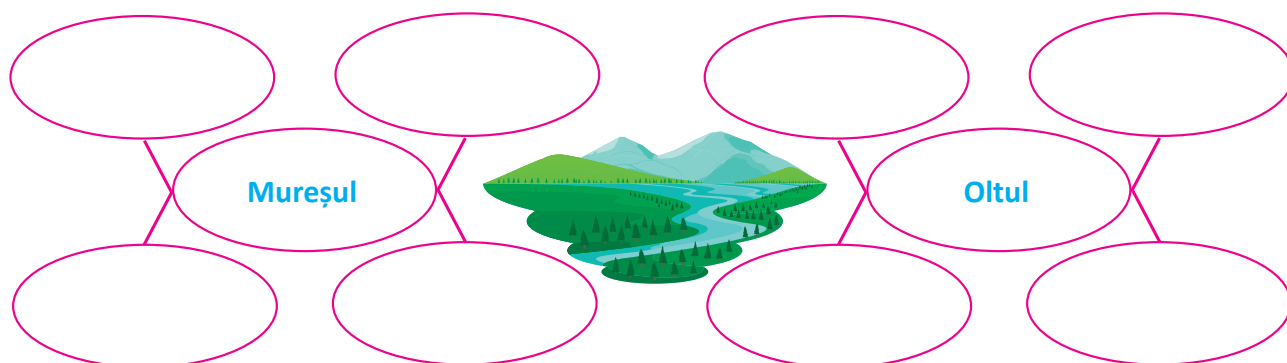
3 Completează.

4 **Discută cu colegii!**

Citind această lectură, afli o legendă despre felul în care au apărut râurile Mureș și Olt. Mai știi astfel de povestiri care arată felul în care au apărut sau au fost create anumite lucruri?

5 Notează însușiri ale personajelor și ale râurilor în care s-au transformat.

- Cu care dintre cele două personaje te asemeni? De ce?

6 Subliniază în textul lecturii cântecul pe care îl cântă oamenii pentru Olt.

• Ne jucăm cu cuvintele!

7 Găsește cuvinte cu sens opus pentru:

diferite → _____ răi → _____
 repede → _____ nemuritoare → _____

8 Alcătuieste enunțuri în care cuvântul **cer** să fie mai întâi un substantiv și apoi un verb.

joc

9 Citiți în perechi dialogul pe care îl au cei doi frați:

- când se hotărăsc să pornească în căutarea tatălui lor;
- când se hotărăsc în ce direcție să pornească.

Părerea mea despre această lectură:

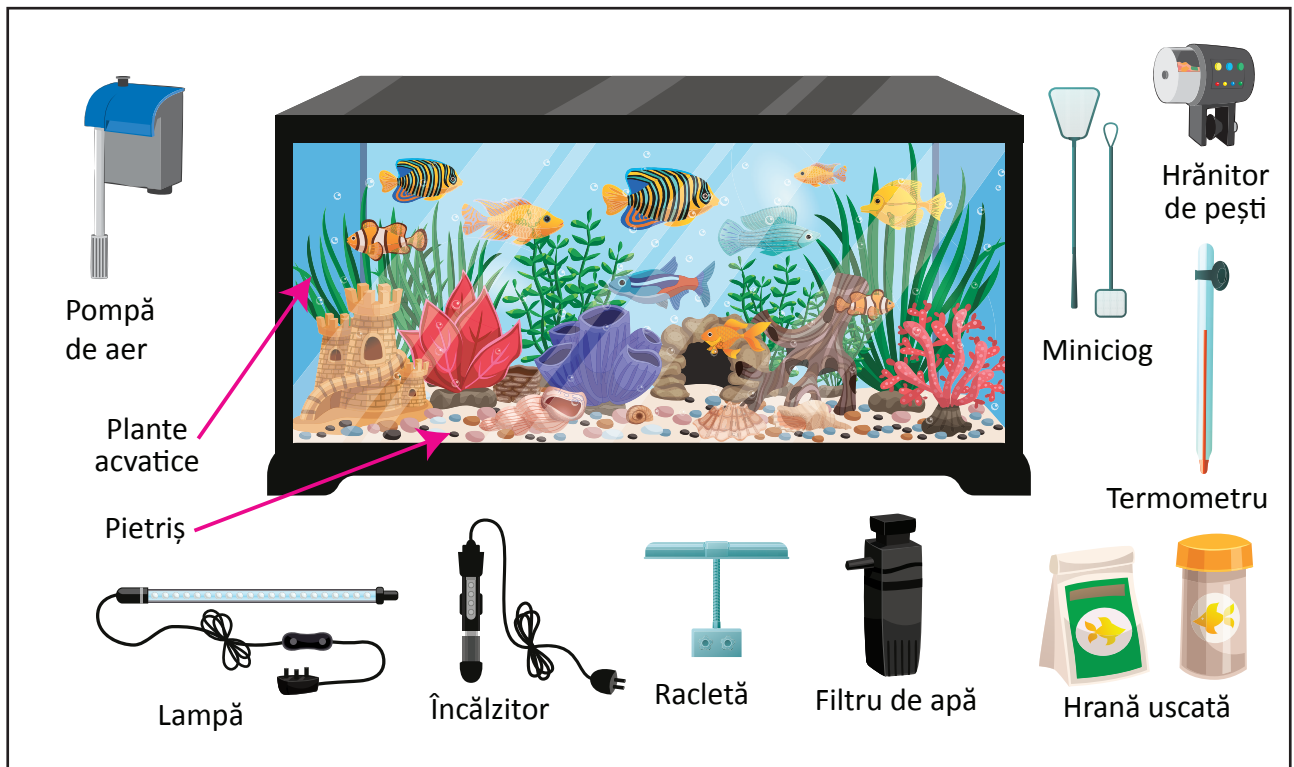
6 Un acvariu nou

- 1 Citește cu atenție textul. Privește imaginea.
- 2 Completează textul, folosind cuvinte dintre cele care însoțesc imaginea.

Instalarea unui acvariu

Acvariul se pregătește cu minimum două zile înainte de introducerea peștilor. Așază acvariul pe un obiect de mobilier solid, într-un loc bine luminat. Curăță-l cu atenție, folosind apă curată, apoi ocupă-te de substrat. Acesta este format din pământ și nisip. Deasupra lui presară niște _____ . Umple acvariul cu apă.

Plantele _____

Acestea nu cresc doar pentru un aspect frumos al acvariului, ci contribuie la echilibrul din el. Peștilor le place să se refugieze printre plante și unii dintre ei se și hrănesc cu ele. Înfinge cu grijă rădăcinile plantelor în stratul de pământ acoperit de nisip. Servește-te de pietre și de alte elemente decorative pentru a le sprijini până rădăcinile se consolidează.

Hrănirea peștilor

Dozatorul de hrană, numit și _____ , te scapă de grija hrănirii zilnice a peștilor. Setează-l astfel încât să le ofere peștilor cantitatea de hrană de care au nevoie. Regimul alimentar al peștilor este format din _____ sau din hrană vie (pureci de apă, viermișori) pe care o găsești cu ușurință la magazinele de specialitate.

Întreținerea acvariului

Dacă apa se înverzește, motivul este lipsa luminii. Folosește _____ pentru a avea un acvariu luminos. Dacă folosești un _____ , apa din acvariu nu ar trebui să se murdărească prea des. Când se murdăresc pereții, curăță-i ușor cu ajutorul unei _____. Fii atent și la temperatura din acvariu. Pentru a o menține constantă, ai nevoie de un _____ cu ajutorul căruia să o poți supraveghea, iar dacă e prea rece, se va încălzi cu ajutorul _____. Nivelul de oxigen se va menține cu ajutorul _____ .

Bolile peștilor

Apariția unor pete, umflarea abdomenului, mișcări neregulate sau bruște sunt semne care ar trebui să te îngrijoreze. Dacă înoată pe o parte, peștișorul tău are cu siguranță o problemă de sănătate. Prinde-l ușor cu ajutorul unui _____ și izolează-l într-un bol în care apa are aceeași temperatură ca în acvariu, apoi du-l cât mai curând la veterinar.

Reproducerea peștilor

Peștii fac pui o dată pe an, în general primăvara. Burtica femelei se mărește pentru că este plină cu ouă. Masculul fecundează ouăle. În câteva zile, puișorii se formează și ies din ou. Ei trebuie izolați pentru a-i proteja de adulți deoarece altfel, aceștia îi devorează.

- 3 Folosește informațiile de mai jos pentru a numerota corect peștii.

- 1 Peștele creion → precum mina unui creion, o linie de culoare închisă parcurge corpul acestui peștișor
- 2 Peștele albină → benzile bicolore care îi străbat corpul amintesc de cele de pe corpul unei albine
- 3 Peștele trompetă → are corpul lung, subțire, sub forma unei sulite, iar botul lung amintește de un instrument muzical
- 4 Peștele papagal → numele îi vine de la forma gurii care ne face să ne gândim la ciocul unui papagal

- 4 Subliniază cu:

- verde fragmentul care arată din ce este alcătuit substratul;
- portocaliu semnele care arată că peștișorii s-au îmbolnăvit;
- violet cuvântul care arată cum se mai numește hrănitorul de pești;
- roșu numele peștelui a cărui gură amintește de ciocul unui papagal.

- 5 Alcătuieste enunțuri, folosind expresiile:

a) „a tăcea ca peștele în apă”

b) „a se zbate ca peștele pe uscat”

c) „cât ai zice pește”

d) „altă mâncare de pește”

7 Minunata călătorie a lui Nils Holgersson

fragment

Introducere

„Minunata călătorie a lui Nils Holgersson în Suedia” este o carte scrisă de scriitoarea Selma Lagerlöf.

Călătorie pe spinarea unui găscan

Nils Holgersson este un băiețel care locuiește, împreună cu părinții lui, la o fermă, în sudul Suediei. El visează să pornească într-o aventură de neuitat. E perioada în care păsările migrează: găștele pornesc spre Laponia, îndreptându-se spre nordul Suediei. Nils, transformat de un pitic într-un spiriduș destul de mic și capabil să vorbească cu animalele, se îmbarcă pe spinarea unui găscan domestic, care se alătură găștelor sălbaticе în zbor. Supărate că băiatul și găscanul li s-au alăturat, găștele sălbaticе îi conduc pe aceștia într-o călătorie aventuroasă prin Suedia, în care băiatul își va descoperi țara, cu peisajele sale deosebite, cu istoria și legendele fermecătoare.

O carte de geografie

Autoarea a scris această carte pentru a fi folosită în școli, deoarece le permite copiilor să descopere geografia Suediei într-o manieră mai amuzantă.

Imaginea reprezentându-l pe Nils, zburând cu găscanul său, apare pe bancnota suedeză de 20 de coroane.

Citește cu Ronți.

Orașul viu

fragment

A doua zi, după-amiază, găștele sălbaticе îl purtară pe Nils deasupra insulei Gotland. Marea insulă se întindea dedesubtul lor netedă ca o câmpie. Pământul era cadrilat ca în Scania și pe el se aflau, ca acolo, o seamă de gospodării, cu singura deosebire că aici între ogoare se puteau vedea mai multe livezi. Domenii mari cu castele vechi împodobite cu turnuri și parcuri întinse nu se aflau însă pe insulă. Găștele își aleseseră calea pe deasupra insulei Gotland de hatârul lui Nils. Băiatul fusese din cale-afară de trist două zile încheiate și nu scosese un cuvânt, cu gândul mereu la orașul acela care i se arătase în chip atât de ciudat. Nicicând nu mai văzuse un lucru atât de frumos, iar prichindelul nu se putea împăca deloc cu gândul că nu fusese în stare să-l izbăvească de la pieire. Nu era de felul lui o fire prea duioasă, dar îi rămăseseră la inimă clădirile mărețe și oamenii falnici pe care îi văzuse la Vineta.

Atât Akka, cât și găscanul căutaseră să-l convingă că totul fusese doar un vis ori o năzărire de-a lui, dar băiatul nici nu voia să audă de așa ceva. Era atât de sigur că fusese aieva ceea ce văzuse, că nimeni nu putea să-i scoată din cap lucrul acesta. Umbla de colo până colo atât de tulburat, încât tovarășele sale de drum începură a fi neliniștite de starea lui.

În clipele cele mai grele, când părea că băiatului i se încrâncenase inima de mâhnire, se întoarse la cârd și bătrâna Kaksi. Ea le istorisi că vijelia o împinsese spre Gotland și că fusese

nevoită să cutreiere toată insula până ce putuse afla de la niște ciori că tovarășele ei de drum se găseau pe insula Carol cea mică.

Auzind despre păsul lui Nils, Kaksi spuse deodată:

— Dacă pe Nils îl mânănește soarta unui oraș vechi, îi putem ogoi durerea numaidecât. Haideți cu mine să vă arăt un loc pe care l-am văzut ieri! De cum l-o zări, sigură sunt că Nils n-o să mai aibă niciun motiv să fie mâhnit.

Gâștele își luară rămas bun de la oi și porniră la drum spre locul pe care Kaksi voia să-l arate lui Nils. Cu toate că-i era inima grea, băiatul nu se putea opri să se uite în jos, spre pământul deasupra căruia zbura, căci așa îi era obiceiul. La început i se păru că insula era tot o stâncă înaltă și prăpăstioasă ca insula Carol, dar, firește, cu mult mai mare. Pe urmă însă își dădu seama că fusese oarecum netezită. Cineva o turtise cu un tăvălug mare, ca pe o foaie de aluat. Nu era totuși plată chiar ca o lipie. Zburând cu cârdul de gâște de-a lungul țărmului, Nils putuse să vadă în mai multe locuri ridicându-se pereți înalți și albi de calcar, în care ploile repezi și vânturile săpaseră peșteri. În cele mai multe locuri însă, pereții dispăruseră și țărmul cobora de-a dreptul spre mare.

Pe insula Gotland, călătorii noștri avură parte de o după-amiază frumoasă și liniștită. Aerul era călduț și de pretutindeni veneau zvonurile primăverii. Copacii își arătau mugurii mari și fragezi, florile de primăvară smălțuiau livezile, mătșiorii lungi și subțiri ai plopilor fremătau în adierea vântului, iar în grădinițele de pe lângă fiecare căsuță tufele de coacăz te întâmpinau cu ramuri înverzite.

Vremea caldă și mugurii iviți parcă peste noapte ademeniseră lumea să iasă pe ulițe și în curțile gospodăriilor. Oriunde se adunau, oamenii începeau să se joace. Și nu se jucau numai copiii, ci și cei mari. Unii trăgeau la țintă cu pietre, alții aruncau cu tot felul de mingi în văzduh, și atât de sus și cu atâta precizie, că le făceau să ajungă până la cârdul de gâște sălbatice. Ți-era mai mare dragul să te uiți la niște oameni mari care se jucau, fără griji, ca-n vremea fericită a copilăriei. De bună seamă că și Nils s-ar fi bucurat nespun de acea priveliște, dacă i-ar fi trecut mâhnirea pricinuită de faptul că nu putuse izbăvi orașul cel vechi. Ar fi trebuit să recunoască, totuși, că în acea zi făcea o călătorie pe care cu greu ai fi putut s-o uiți. Văzduhul era plin de cântece și de zvonuri... Zeci și zeci de copii se prindeau în hore și cântau de mama focului. Nils văzu o ceată întregă de oameni care poposiseră pe un deal împădurit și cântau din chitare și din instrumente de alamă.

Mai târziu, când aceste întâmplări îi rămăseseră numai în amintire, băiatul nu se gândea niciodată la insula Gotland fără să-și amintească în același timp de cântecele și jocurile de aici.

vocabular

cadrilat – (aici) împărțit în parcele de pământ care de sus par niște pătrate de culori diferite

hatâr – un lucru făcut de dragul cuiva, favoare

năzărire – închipuire, un lucru pe care cineva și-l imaginează

a ogoi – a liniști, a mângâia

tăvălug – unealtă care este folosită pentru sfărâmarea bulgărilor de pământ și netezirea solului

Ce ne spune textul?

1 Alege răspunsul corect.

a) De ce au ales gâștele să călătorească deasupra insulei Gotland?

pentru a-l înveseli pe Nils; pentru că Nils avea o fire duioasă;

pentru că acesta era drumul cel mai scurt.

b) Care e deosebirea dintre insula Gotland și insula Scania?

pământul cadrilat; prezența gospodăriilor;

prezența mai multor livezi.

c) Ce își va aminti întotdeauna Nils după ce a vizitat insula Gotland?

- mâhnirea pricinuită de faptul că nu putuse izbăvi orașul cel vechi;
- cântecele și jocurile de aici;
- vremea caldă și mugurii iviți parcă peste noapte.

2) Care cuvinte arată cum se simțea băiatul?

a) „Băiatul fusese din cale-afară de trist două zile încheiate”

b) „Nu era de felul lui o fire prea duioasă”

c) „băiatul nici nu voia să audă de așa ceva”

3) La cine se referă cuvintele notate cu roz?

„**Băiatul** fusese din cale-afară de trist două zile încheiate” → _____

„**Ea** le istorisi că vijelia o împinsese spre Gotland” → _____

„Pe insula Gotland, **călătorii noștri** avură parte de o după-amiază frumoasă și liniștită.” → _____

„**Nu era totuși plată chiar ca o lipie.**” → _____

4) Identifică și notează:

- o activitate pe care o făceau oamenii mari de pe insula Gotland;

- o activitate pe care o făceau copiii pe insula Gotland.

5) Ce alte două activități făceau locuitorii insulei Gotland?

6) Subliniază în textul lecturii ce se întâmplă în natură odată cu sosirea primăverii pe insulă.

7) De ce crezi că titlul lecturii este „Orașul viu”? Oferă două argumente din textul citit.

1)

2)

8) **Discută cu colegii!** Pornind de la textul citit, ce credeți că s-a petrecut în Orașul vechi?

• Ne jucăm cu cuvintele!

9) Completează cu sinonimele cuvintelor.

1. deosebire

2. ciudat

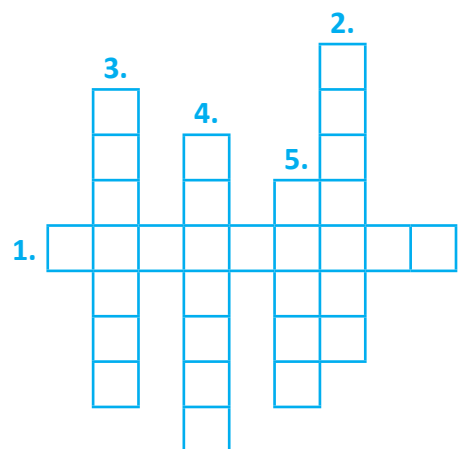
4. numaidecât

3. prichindel

5. zvon

10) Alcătuieste un enunț, folosind expresia **inimă grea**.

Părerea mea despre această lectură:

Citește cu Ronți.

În viața oricărui băiat vine un timp când îl apucă o dorință nebună să plece undeva, să sape ca să dea de comori ascunse. Dorința aceasta se abătu într-o bună zi și asupra lui Tom. Alergă să-l caute pe Jo Harper, dar n-avu noroc să-l găsească. Atunci se duse după Ben Rogers; acesta însă plecase la pescuit. Până la urmă dădu peste Huck Finn - Mână însângerată. Huck firește că era disponibil. Tom îl duse într-un loc ascuns și-i dezvălui confidențial planurile sale. Huck era gata să-l urmeze. Așa era el, totdeauna gata să ia parte la orice întreprindere care făgăduia distracție și nu cerea capital; căci timp, de cel care nu costă bani, avea și prea avea, de nu știa ce să facă cu el.

— Și-unde o să săpăm? întrebă Huck.

— Așa, peste tot.

— Da' ce, sunt ascunse peste tot?

— Ei, și tu, Huck, cum o să fie peste tot? Comorile sunt ascunse în niște locuri anume, câteodată în insule, alteori în lăzi putrede, sub câte o cracă de copac uscat, în locul unde-i cade umbra la miezu' nopții, da' mai totdeauna le găsești sub dușumeaua caselor bântuite de strigoi.

— Cine le ascunde acolo?

— Ei, cine? Bandiții, firește, cine alții? Doar n-o să le-ascunză vreun director de la școala de duminică?

— De unde vrei să știi io? Să fie comorile mele, io nu le-aș ascunde deloc; le-aș cheltui și aș petrece.

— Și eu la fel. Da' bandiții nu fac așa; ei totdeauna le ascund și apoi le lasă în plata Domnului.

— Nu mai vin să și le ia?

— Aș, de unde! Au ei de gând să vie, da' mai totdeauna uită semnele, ori dacă nu, dau ortu' popii, în tot cazu' comoara zace multă vreme într-un loc, până ruginește, și într-o bună zi dă careva de-o hârtoagă gălbejită care-l învață cum să găsească semnele, o hârtoagă veche de trebuie să se căznească omu' o săptămână s-o citească, fiindcă e toată numai semne și ieroclife.

— Iero... ce?

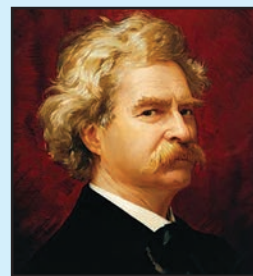
— Ieroclife, astea-s un fel de poze și drăcii, înțelegi, care-ai crede întâi că nu-nseamnă nimic.

— Și tu ai pus mâna pe-o hârtoagă d'alea, Tom?

— Noo...

— Păi atunci cum găsești semnele?

— Io n-am nevoie de semne. Bandiții ascund totdeauna comorile sub o casă bântuită de strigoi, ori într-o insulă, ori

Mark Twain

A fost scriitor american, autorul popularelor cărți „Aventurile lui Tom Sawyer”, „Print și cerșetor”, „Aventurile lui Huckleberry Finn” și „Un yankeu la curtea regelui Arthur”.

În ciuda problemelor sale financiare, Twain a fost renumit pentru umorul și buna sa dispoziție, datorită cărora s-a bucurat de o popularitate imensă în întreaga lume.

Statuie reprezentându-i pe Tom Sawyer și pe Huckleberry Finn din orașul de unde provine scriitorul Mark Twain

sub craca a mai mare a unui copac uscat. Foarte bine! Noi cam cunoaștem insula Jackson, fiindcă-am explorat-o și putem să încercăm și-acolo într-o zi; pe urmă e casa aia veche cu stafiile, sus, pe drumul Casei Morților, și copaci uscați găsim câți vrem, că sunt cu duiumu'.

— Da' ce sub fiecare copac uscat e câte-o comoară?

— Ce prostii vorbești și tu! Cum o să fie?

— Păi atunci cum știi sub care sapi?

— Sapi sub toți!

— Ei, și tu, Tom! Păi atunci trebuie să stai să sapi toată vara.

— Ei și ce? Da' dacă găsești o oală de aramă cu o sută de dolari în ea, ruginiți colo de mai mare dragul, ori un cufăr putred, plin cu briliante... Ce-ai zice?

Lui Huck îi sclipiră ochii.

— Hm! Ce să zic... Bravo mie! Ei, să pun io mâna pe o sută de dolari, că nu mai îmi trebuie briliante. (...)

Tom porni cel dintâi, bătând trepte în povârnișul de lut; în timp ce cobora, Huck îl urmă. Patru drumuri se deschideau din mica văgăună în care se afla stâncă. Băieții cercetară fără nici un rezultat trei dintre ele. În cel mai apropiat de poalele stâncii găsiră un cotlon în care erau așternute niște păături, mai găsiră acolo un cuier vechi, niște șorici de slănină și câteva oase de pasăre, bine roase. Dar nici urmă de lădița cu bani. Zadarnic au cotrobăit peste tot.

— A spus sub cruce — zise în sfârșit Tom. Ei, aici ar fi ăi mai aproape sub cruce. Nu poate să fie chiar sub stâncă, fiindcă stâncă stă țepăună în pământ. Au scotocit încă o dată prin tot locul, apoi s-au așezat jos, descurajați.

Lui Huck nu-i venea nici o idee. Dar nu trecu mult și Tom spuse:

— Ia uite, Huck; aici sunt urme de pași și seu de lumânare; dincolo, în partea cealaltă a stâncii, nu-s. Ce-o fi însemnând asta? Te pomenești că banii sunt tot sub stâncă. M-apuc să sap.

— Bună idee, Tom — răspuse Huck cu însuflețire.

Briceagul „Barlow veritabil” intră numaidecât în funcțiune. Tom nu săpase nici de-o palmă, când izbi în lemn.

— I-auzi, Huck! Auzi? Huck începu și el să sape și să scurme.

Nu trecu mult și dădură de niște scânduri; scoțându-le din pământ, băgară de seamă că ele acopereau o spărtură naturală ce ducea sub stâncă. Tom se vârî în ea și întinse lumânarea cât putu mai adânc dedesubtul stâncii, dar nu putea să vadă până în capătul crăpăturii, îi propuse lui Huck s-o exploreze. Se aplecă și intră sub stâncă; hornul îngust cobora treptat. Îi urmă cursul șerpuitor, întâi spre dreapta, apoi spre stânga. Huck venea pe urmele lui. Peste puțin, cotind brusc, Tom stigă:

— Măiculiță Doamne! Huck, ia te uită ce-i aici!

Era, vezi bine, lădița cu comoara, într-o văgăună mică și adăpostită, stătea laolaltă cu un butoiș gol, pentru praf de pușcă, o pereche de puști în învelitori de piele, două-trei perechi de mocasini vechi, un centiron de piele, și alte boarfe, muiate de umezeală.

— Carevasăzică, tot am pus mâna pe ea! zise Huck, trăgând brazde cu degetele prin monezile umede. Tiii! Tom, acumă știu că suntem bogați!

— Huck, eu totdeauna am fost sigur că o să găsim!

• Ce ne spune textul? •

1 Răspunde la întrebări.

a) Care era dorința lui Tom?

b) Care erau cei doi băieți cu care Tom ar fi dorit să pornească în căutarea comorii?

c) Ce alte obiecte au găsit băieții alături de comoară?

d) Cine a ascuns comoara găsită de băieți?

e) Ce crezi că spune limbajul copiilor despre ei?

2 Identifică și notează din textul lecturii două locuri unde Tom crede că se pot găsi comori.

3 La ce se referă cuvintele: „o hârțoagă gălbejită care-l învață cum să găsească semnele“?

4 Explică ce crede Tom că fac bandiții atunci când găsesc o comoară.

5 Care a fost primul semn al faptului că băieții căutau în locul potrivit?

a) briceagul a lovit în ceva de lemn

c) au zărit crucea

b) au văzut urme de pași și seu de lumânare

6 **Discută cu colegii!** Care credeți că este mesajul proverbului **Prietenia este o comoară rară.**?

7 Tom și Huck sunt prieteni! Cu siguranță ai și tu prieteni. Care este cel mai bun prieten al tău? Cât de bine îl cunoști? Completează portretul de mai jos.

Cel mai bun prieten al meu (sau cea mai bună prietenă a mea) se numește _____ . El (sau ea) are _____ ani. Are părul _____ și îl poartă _____. Are ochii _____. Adesea se îmbracă cu _____. Îi place mult _____. În schimb nu îi place _____. Țin mult la el (ea) pentru că _____ .

• Ne jucăm cu cuvintele!

8 Notează forma corectă a cuvintelor:

ieroclife → _____

io → _____

să ascunză → _____

9 Alcătuieste un enunț, folosind expresia **a lăsa în plata Domnului**.

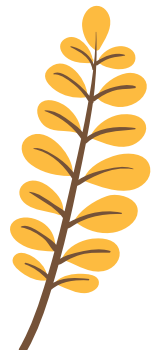
Părea mea despre această lectură:

AI CITIT CU ATENȚIE? VERIFICĂ-TE SINGUR!

Citește întrebările și încercuiește răspunsul corect.

- 1 Reprezintă o poezie lectura:
 - a) Plouă
 - b) Comoara
 - c) Nastratin Hogeia
- 2 Ai citit despre râul Olt în lectura:
 - a) Plouă
 - b) Legenda Mureșului și Oltului
 - c) Comoara
- 3 Găsești informații despre felul cum trebuie pregătit un acvariu citind lectura:
 - a) Legenda Mureșului și Oltului
 - b) Minunata călătorie a lui Nils Holgersson
 - c) Un acvariu nou
- 4 Ai citit despre personajul Tom în lectura:
 - a) Comoara
 - b) Scrisori către fiul meu
 - c) Nastratin Hogeia
- 5 George Topârceanu este autorul lecturii:
 - a) Legenda Mureșului și a Oltului
 - b) Comoara
 - c) Plouă
- 6 Ai învățat despre respectul față de învățătură în lectura:
 - a) Nastratin Hogeia
 - b) Scrisori către fiul meu
 - c) Minunata călătorie a lui Nils Holgersson
- 7 Este un personaj înțelept, dar și naiv:
 - a) Nastratin Hogeia
 - b) Nils Holgersson
 - c) Huck Finn - Mână însângerată
- 8 Suntem sfătuiți să nu așteptăm ajutorul altora citind lectura:
 - a) Nastratin Hogeia
 - b) Prepelița și puii ei
 - c) Huck Finn - Mână însângerată
- 9 Mark Twain a scris opera cu titlul:
 - a) Prinț și cerșetor
 - b) Nils Holgersson
 - c) Huck Finn - Mână însângerată

calificativul meu: ○

FB – toate răspunsurile corecte

B – 7 răspunsuri corecte

S – 5 răspunsuri corecte

Răspunsuri: 1 a); 2 b); 3 c); 4 a); 5 c); 6 b); 7 a); 8 b); 9 a).

UNITATEA 2: PRINTRE FULGII IERNII

În această unitate:

- vei realiza deducții simple pe baza lecturii unui text;
- vei extrage informații de detaliu dintr-un text literar sau informativ;
- vei deduce sensul unui cuvânt prin raportare la mesajul lecturat;
- vei descrie un personaj urmărind un set de repere;
- vei asocia informații descoperite în textele lecturate cu experiențele proprii;
- vei formula întrebări și vei oferi răspunsuri la întrebări;
- vei formula enunțuri care exprimă mesajul unui text;
- vei formula concluzii simple pe baza lecturii textelor informative sau literare;
- vei identifica titlul și autorul unui text;
- vei identifica enunțuri adevărate, false;
- vei extrage din text elemente semnificative pentru a susține o opinie referitoare la textul citit;
- vei identifica elementele textului care fac posibilă înțelegerea acestuia;
- vei pune în ordine etapele unei povestiri;
- vei povesti pe scurt o secvență dintr-o poveste;
- vei realiza o schemă pentru a ilustra ceea ce ai înțeles dintr-un text informativ;
- vei realiza proiecte care vizează legăturile dintre lumea reală și cea imaginată prezentată în textul citit;
- vei face predicții cu privire la conținutul unui text pornind de la imagine/titlu;
- vei extrage din text elemente semnificative pentru susținerea unei opinii;
- vei realiza mici proiecte de documentare.

9 Biblioteca lui Stardi

Fragment din „Cuore, inimă de copil” de Edmondo de Amicis

Citește cu Ronți.

M-am dus ieri la Stardi. Casa lui este aproape, peste drum de școală. Mi-e cam rușine s-o spun, dar trebuie să mărturisesc că mi-a fost necaz pe el când i-am văzut cărțile. Ce bine și le păstrează! N-a prăpădit nici una măcar, dintre cărțile pe care a învățat; le are pe toate și eu nu mai am nici una! Ce rău îmi pare că le-am rupt! Toți banii ce-i capătă de la rude, el îi dă pe cărți.

Tatăl său, prinzând de veste că-i plac cărțile, a dat să i le lege după placul lui și i-a cumpărat un dulăpior frumos de nuc.

Dulapul are niște perdelețe verzi. Când tragi de un șnur, ele se deschid și ți se înfățișează deodată trei rânduri de cărți de diferite culori, bine așezate, curate și cu titlurile scrise cu litere poleite. Are: povești, călătorii, poezii; are și cărți cu gravuri, și ce bine știe să potrivească fețele! A așezat volumele albe pe lângă cele albastre, pe cele roșii lângă cele negre și lângă acestea, pe cele galbene: astfel că se deosebesc de departe și au o înfățișare cât se poate de frumoasă. Adeseori, el își petrece timpul rânduindu-le în alt chip. Și-a făcut un catalog de cărți, tocmai ca un bibliotecar. Cum și le îngrijește! Le șterge de praf, le răsfoiește și cu băgare de seamă le deschide, ca să nu le mânjească poate cu degetele lui cele groase; s-ar zice că sunt noi. Păcat, zău, că n-am știut și eu să mi le păstrez pe ale mele! Ce bucurie e pe el când își cumpără câte o carte! O mângâie, îi face loc în bibliotecă, o ia iarăși în mână, o învărtește și se uită la ea ca la un dar neprețuit. Într-un rând începuse să-l doară ochii de mult ce citea.

Tatăl său veni la noi, în odaie, și, bătând cu palma pe ceafa fiului său, îmi zise cu vocea sa puternică:

— la spune-mi, domnișorule, ce zici dumneata de al meu cap de dovleac? Te încredințez că în căpățâna asta e atâta străduință încât are să izbutească în toate!

Mângâierea aceea grosolană a tatălui său îl făcea să închidă ochii de plăcere, întocmai ca un cățeluș când îl mângâie stăpânul.

N-aș putea să spun de ce, dar nu-mi vine să glumesc cu Stardi, cum glumesc cu ceilalți camarazi ai mei și nici nu-mi vine să cred că este numai cu un an mai mare decât mine.

Când am plecat, el m-a însoțit până la pragul ușii și mi-a zis la revedere cu multă seriozitate; parcă avea chipul posomorât; era cât p-aci să-i răspund ca unui om mare: „Vă salut, domnule!”

Îndată ce mă întorsei acasă, spusei aceasta tatălui și adăugai:

— Nu înțeleg un lucru, tată: Stardi n-are nici un talent, nu este deștept, e cu totul necioplit, are un chip pocit și cu toate acestea, e atât de impunător.

Tata îmi răspunse:

— Să-ți spun eu, fiul meu, de ce ți se pare impunător: pentru că are tărie de caracter.

— Și apoi să-ți mai spun încă ceva ciudat, mai zisei eu, am stat o oră la el, acasă, și nu cred să-mi fi spus cincizeci de cuvinte. Nu mi-a arătat nici o jucărie, n-a râs, nici n-a zâmbit măcar o dată și tot nu mi-a fost urât, și am rămas bucuros la el.

Tata îmi răspunse:

— Pentru că-l stimezi!

Ce ne spune textul?

1 Citește răspunsurile și completează întrebările cu ce se potrivește.

Cum • Când • Unde • Despre ce • De ce

▪ s-a dus copilul care povestește?

Copilul care povestește s-a dus acasă la prietenul său, Stardi.

▪ s-a dus copilul care povestește în vizită?

Copilul care povestește s-a dus la prietenul său cu o zi înainte.

▪ și-a aranjat Stardi cărțile?

Stardi și-a aranjat cărțile în funcție de culorile lor, astfel încât se deosebesc de departe.

▪ vorbește povestitorul cu tatăl său când ajunge acasă.

Povestitorul vorbește cu tatăl său despre vizita la Stardi și felul în care se comportă băiatul.

▪ consideră tatăl că băiatul nu s-a plictisit la Stardi?

Băiatul nu s-a plictisit la Stardi pentru că îl stimează.

2 Subliniază întrebarea care se referă la cea mai importantă informație din fragmentul dat.

M-am dus ieri la Stardi. Casa lui este aproape, peste drum de școală. Mi-e cam rușine s-o spun, dar trebuie să mărturisesc că mi-a fost necaz pe el, când i-am văzut cărțile. Ce bine și le păstrează! N-a prăpădit nici una măcar, din cărțile pe care a învățat; le are pe toate și eu nu mai am nici una! Ce rău îmi pare că le-am rupt!

a) Unde este situată casa lui Stardi?

b) De ce este povestitorul invidios pe Stardi?

c) Câte cărți are Stardi?

3 Alege întrebarea care corespunde răspunsului.

a) Cum sunt cărțile lui Stardi?

b) Cum sunt degetele lui Stardi?

c) Cum își îngrijește Stardi cărțile?

Le șterge de praf, le răsfoiește și cu băgare de seamă le deschide, ca să nu le mânjească poate cu degetele lui cele groase.

4 Completează portretul lui Stardi.

5 **Minidebatere**

Discută cu colegii, analizând comportamentul personajului și relația sa cu Stardi. Cum se simte el în prezența sa? De ce îl stimează pe băiat?

Ne jucăm cu cuvintele!

6 Unește fiecare propoziție cu sinonimul cuvântului notat cu albastru.

Cât **face** o carte?

• merită

Băiatul **face** compuneri frumoase.

• croșetează

Băiatul **face** o problemă de matematică.

• construiește

El **face** o colivie pentru păsări.

• costă

Mama **face** un fular.

• scrie

E scump, dar **face** toți banii.

• rezolvă

10 Ocaua lui Cuza

de Dumitru Almaș

Citește cu Ronți.

Cuza-Vodă obișnuia adesea să se îmbrace ca un om de rând și să se amestece prin norod. Dorea să afle el însuși cum trăiesc cei mulți. Așa, într-o zi, și-a pus căciulă și suman țărănesc, a luat două putini cu lapte acru și s-a dus în târg la Galați. Pesemne, aflase măria-sa că unii negustori nu foloseau ocaua cea mare, așa cum hotărâse o lege din acea vreme, și căreia poporul îi spunea Ocaua lui Cuza. A căutat, deci, țăranul să vândă laptele la un băcan, despre care se spunea că n-ar fi tocmai-tocmai cinstit și că vinde cu ocaua mică, iar nimeni nu-l putea prinde cu înșelăciunea.

– Jupâne negustor, nu-ți iau bani, s-a tocmit țăranul, ci ne învoim ca la șase ocale de lapte să-mi dai o oca de untdelemn.

– Bine, a primit negustorul, clipind șmecher din ochi.

A luat de pe tejghea ocaua mare, ocaua lui Cuza, și-a măsurat laptele: douăzeci și patru de ocale. A socotit că trebuie să plătească, în schimb, patru ocale de untdelemn.

– Caută să-mi măsoară drept, cu aceeași oca, a stăruit țăranul.

– Nu se poate, că-i plină de lapte. Îți măsoară cu asta! Și a scos de sub tejghea altă oca.

– Păi, ocaua asta-i mai mică, a zis țăranul.

– Ce te pricepi tu, nepricopsitul! Ocaua-i oca și gata!

Atunci, țăranul a scos căciula din cap, a lepădat sumanul și s-a arătat în tunica albastră, cu epoleți auriți, ca un domnitor. Negustorul a înlemnit. De multă uimire a scăpat ocaua din mână.

– Ei, negustorul, mai zici și-acum că nu te-am prins cu ocaua mică?

– Nu mai zic, Măria-Ta! ... Iertare, milă prea bunule ...

Cuza-Vodă a poruncit să-i lege de gât cele două ocale și să-l poarte pe ulițe, să afle lumea că a căutat să înșele cumpărătorii.

– Să ridice ocalele pe rând, să le arate lumii și să spună tare cu care va vinde și cu care n-are să mai vândă de-aici încolo.

Străjuit de slujitorii domnești, negustorul mergea pe ulițe, ridica ocaua mică și striga cât îl ținea gura:

– Cu asta, nu!

Apoi, ridica ocaua mare și striga și mai tare:

– Cu asta, da!

Și așa l-au plimbat slujitorii domnești prin tot târgul: Cu asta, nu! ... Cu asta, da! ... Și i-a fost de ajuns această plimbare ca să se facă om cinstit.

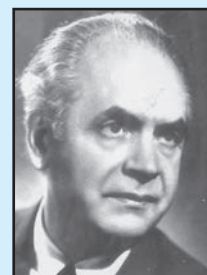
vocabular

norod – popor, mulțime

suman – haină țărănească lungă

pesemne – se vede că..., se pare că..., poate, probabil

oca – veche unitate de măsură egală cu aproximativ un litru

Dumitru Almaș

1908 - 1995

Scriitor român, a scris numeroase povestiri istorice, născute din respectul său pentru documentele istorice și pentru personalitățile care au influențat trecutul poporului român.

băcan – negustor care vinde diferite produse alimentare

jupân – persoană care conduce

a se tocmi – a cădea la învoială, aici: a discuta asupra prețului unei mărfi

nepricopsit – neînvățat, neinstruit, lipsit de cunoaștere, sărac, nevoiaș

tunică – haină bărbătească de uniformă, de obicei încheiată la gât

epolet – bandă de stofă care se aplică pe umerii uniformelor militare

Ce ne spune textul?

- 1 Scrie într-o singură propoziție despre ce este vorba în text.

- 2 Completează.

Problema cu care se confruntă personajele:

Soluția pe care o găsec pentru a rezolva problema:

- 3 Subliniază în text cuvintele care arată ce pedeapsă îi dă Cuza negustorului prins cu ocaua mică.

- 4 Ordonează ideile principale.

- Cuza îl pedepsește pe negustor.
- Domnitorul află că unii negustori nu respectă legile țării și nu sunt corecți.
- Negustorul necinstit este descoperit de domnitor.
- Cuza se deghizează într-un om de rând pentru a descoperi călcătorii de lege.

- 5 Alege răspunsul corect.

a) **Mesajul textului este:**

- Nedreptatea va fi pedepsită întotdeauna!
- Hoțul prinde pe păgubaș!
- Hoțul neprins e om cinstit!

b) **Cuza vodă este:**

- viclean înțelept prefăcut

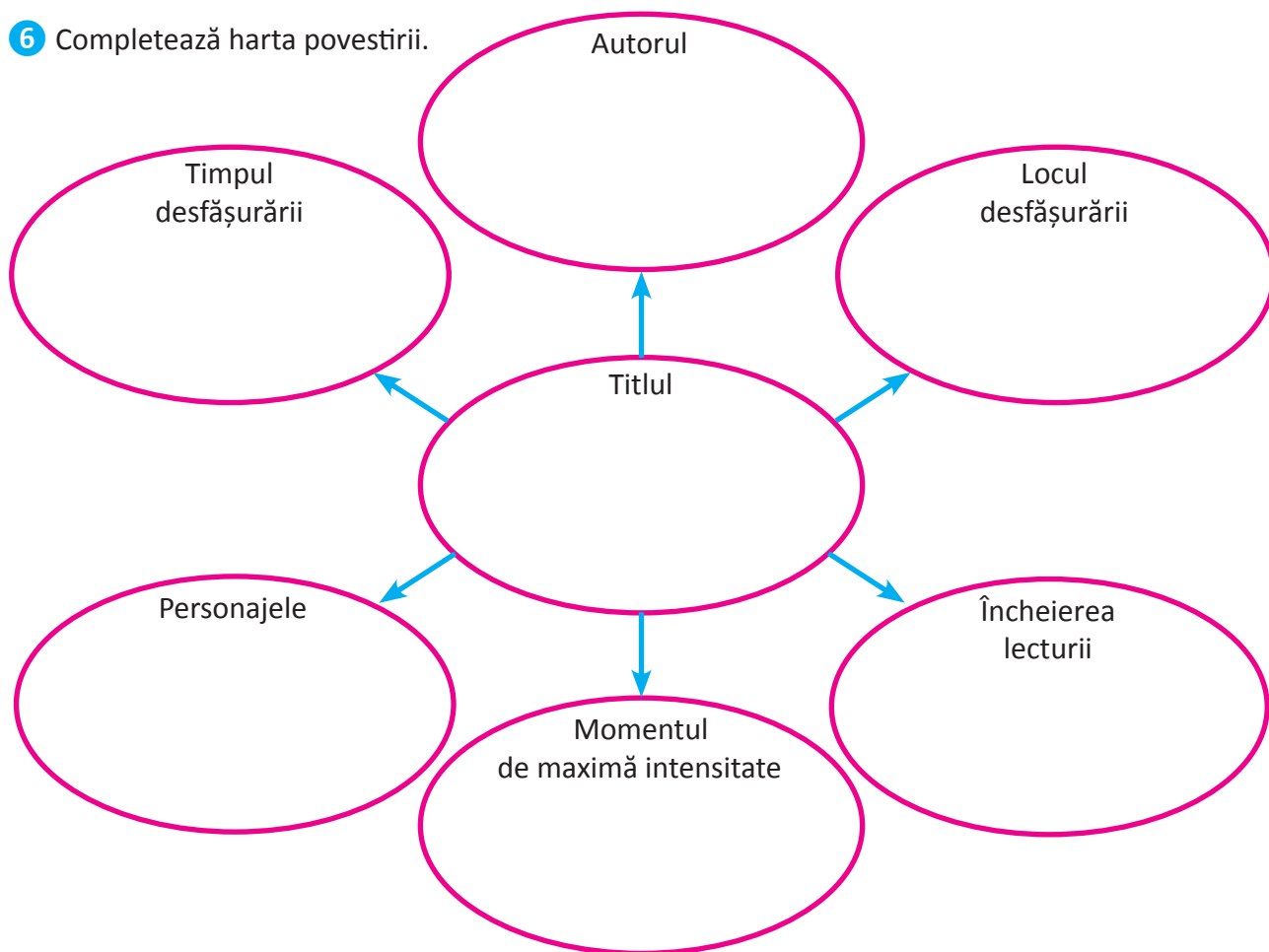
c) **Alte titluri potrivite pentru lectură ar fi:**

- După faptă, și răsplată
- Cuza vodă și sumanul
- Laptele și uleiul

Domnitorul Alexandru Ioan Cuza

6 Completează harta povestirii.

• Ne jucăm cu cuvintele!

7 Unește cuvintele care se potrivesc.

conducător ●	● veșmânt
țăran ●	● a calcula
strai ●	● a da ordin
arătos ●	● comerciant
a socoti ●	● domnitor
a porunci ●	● escrocherie
înșelăciune ●	● onest
negustor ●	● sătean
cinstit ●	● frumos

8 Explică expresia:
a prinde pe cineva cu ocaua mică →

Păreră mea despre această lectură:

Citește mai mult!

Ocaua lui Cuza și Sisteme de măsurare în România

Instaurarea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al Moldovei și apoi al Țării Românești, realizându-se astfel Mica Unire de la 24 ianuarie 1859, a fost urmată de o serie de reforme pentru modernizarea Principatelor Române.

Una dintre ele a fost obligativitatea utilizării aceluiași unități de măsură în cele două Principate, sistem metric aliniat celui european. Până atunci, fiecare Principat avea propriile unități de măsură și chiar dacă denumirile erau identice, nu erau similare și în privința mărimii. De exemplu, ocaua din Moldova nu era similară cu cea din Țara Românească.

În baza decretului-lege nr. 1181, emis de domnitor în 15 septembrie 1864, Alexandru Ioan Cuza a promulgat *Legea privind adoptarea sistemului metric de greutate și măsuri* în Principatele Unite Române, care urma să intre în vigoare la 1 ianuarie 1866. Noile unități de măsură erau aria, litrul, sterul și gramul. Principalele unități de măsură, care în 1864 au fost adaptate sistemului metric, au fost stânjenul (pentru lungime), pogonul muntean/ falcea moldovenească (pentru suprafață), ocaua de capacitate și ocaua de greutate.

Sursă text: <https://newsteam.ro>

1 În fiecare caz, bifează enunțul corect.

- Textul citit se referă la Mica Unire.
- Textul citit se referă la instituirea unor sisteme de măsurare în România pe durata domniei lui Alexandru Ioan Cuza.
- Reformele au rolul de a aduce îmbunătățiri și de a moderniza.
- Reformele au rolul de a realiza unitatea Moldovei și a Țării Românești.
- Sterul este o unitate de măsură pentru volum.
- Sterul este o unitate de măsură pentru stern, un os lung și plat așezat în mijlocul toracelui.
- Sistemul metric trebuia să se adapteze la cel din Transilvania.
- Sistemul metric trebuia să se adapteze la cel european.

2 Notează anul în care s-a petrecut fiecare eveniment.

Se înfăptuiește Mica Unire →

Se emite decretul - lege nr. 1181. →

Intră în vigoare Legea privind adoptarea sistemului metric de greutate și măsuri. →

Stânjenul, pogonul, ocaua de capacitate și ocaua de greutate au fost adaptate sistemului metric.

→

3 Completează tabelul.

Unități de măsură în vremea lui Cuza				Unități de măsură azi			
masă	volum	lungime	suprafață	masă	volum	lungime	suprafață

11 Muzicanții din Bremen

de Frații Grimm

Răspunde oral!

Ce văd în imagine?

1. Ce animale observi?
2. Cum sunt așezate?
3. Unde crezi că se găsește această statuie? Răspunde ajutat de titlu.

Ce părere am?

1. E un lucru obișnuit ca animalele să stea ca în imagine?
2. De ce crezi că sunt reprezentate în acest fel?
3. Cunoști și alte povestiri cu animale ca personaje?

Numește fiecare instrument muzical!

Citește cu Ronți.

A fost odată un om tare sărman, care avea un măgar ce de ani de zile îi tot căra la moară saci plini cu grăunțe. Dar, de la o vreme, bietului animal i se împuținaseră puterile și nu mai era bun de nicio ispravă. De aceea, stăpânul lui se hotărî să nu mai strice bunătate de nutreț pe dânsul.

Măgarul pricepu de îndată că nu îl așteaptă vremuri prea bune și, fără să mai stea mult pe gânduri, își luă copitele la spinare și plecă spre orașul Bremen. Nu știu ce îi venise lui în gând că acolo s-ar putea face muzicantul orașului. După ce merse el o bucată de vreme, iată că dădu peste un ogar care zăcea întins la marginea drumului, răsuflând din greu.

– Ce găfâi așa? îl întrebă măgarul.

– Vai de mine, răspuse câinele. Pentru că sunt bătrân și slăbesc pe zi ce trece, iar la vânatoare nu mă mai dovedesc bun de nicio ispravă, mi-am luat tălpășița de acasă. Dar vorba e, cu ce am să-mi câștig eu pâinea de acum înainte?

– Știi ceva, îi zise măgarul, eu mă duc la Bremen să mă fac muzician. Hai cu mine, că s-o mai găsi și pentru tine un loc în taraf! Eu am să cânt din lăută, iar tu ai să bați la toba cea mare.

Câinelui îi plăcu propunerea, cum era să nu-i placă!

Și iată-i plecând mai departe împreună, viitori muzicieni, câinele și măgarul. Merșeră ei așa, până întâlniră în drum o pisică. O arătare jalnică, nu alta!

– Ei, de ce ești atât de tristă? o întrebă măgarul.

– Cui îi mai arde de veselie, când îi ajunge funia la par? zise mîța. Pentru că anii bătrâneții m-au cam ajuns de șale și mi s-au tocit colții, iar acum tot ce îmi place cel mai mult e să dorm pe cuptorul încins, stăpâna m-a alungat de acasă. Așa că stau și mă socot: încotro s-o apuc eu acum?

– Hai cu noi la Bremen, că la serenade nu te întrece nimeni. Cu siguranță o să-ți găsești și tu un loc în taraful orașului!

Pisica socoti că sfatul acesta nu-i rău deloc și se alătură trupei. Și au tot mers fugarii, au tot mers, și trecând ei prin fața unei curți, au văzut cocoșat pe o poartă un cocoș care striga „cu-curigu” din toate puterile lui.

– Ce ți s-a întâmplat de strigi așa, măi cocoșule? îl întrebă măgarul.

– Iaca, dau și eu de veste c-o să fie vreme frumoasă mâine, dar la ce bun! spuse cu tristețe cocoșul. Mâine e duminică și ne vin oaspeți. Dar vezi că stăpâna mea nu se mai arată milostivă față de mine; i-a spus bucătăresei c-ar pofti să mă mănânce la masă, în ciorbă, așa că în seara asta o să mă scurteze de cap. Acum înțelegi de ce strig așa? Strig și eu cât mai pot, cât mai sunt în viață!

– Da’ de ce te necăjești tu pentru atâta lucru? îl dojeni măgarul. Hai mai bine cu noi la Bremen. Ai un glas puternic și, dacă te-ai învoi să cânti cu noi, ne-ar asculta lumea cu gura căscată, nu alta!

Cocoșul găsi propunerea urecheatului cât se poate de bună și porni tuspătru la drum. Merseră ei ce merseră, dar cum nu reușiră să ajungă la Bremen într-o singură zi, înnoptară într-o pădure.

Măgarul și câinele își făcură culcuș sub un copac mare, iar cocoșul și pisica se cățărară în el. Înainte de a apuca să adoarmă, măgarul își mai roti încă o dată privirea și deodată i se păru că zărește în depărtare o luminiță. Atunci le spuse tovarășilor lui că nu foarte departe de acolo trebuie să fie o casă, căci se zărește o luminiță.

– Hai s-o întindem chiar acum într-acolo, fu de părere măgarul, că adăpostul ăsta nu prea e de soi!

Câinele era la fel de zorit, gândind că dacă ar fi găsit pe acolo oscioare ori o bucățică de carne i-ar fi prins tare bine.

Porniră deci spre locul în care se vedea luminița și în curând o văzură scânteind și mai puternică. Când ajunseră în dreptul căsuței, măgarul, fiind cel mai înalt dintre ei, se apropie de fereastră și privi înăuntru.

– Ce vezi acolo? îl întrebă cocoșul.

– O masă încărcată cu mâncăruri și niște tâlhari care stau în jurul ei și se înfruptă de zor.

– Hm, așa ceva ne-ar prinde tare bine și nouă! răspuse cocoșul.

Apoi începură să se gândească cu toții în ce chip ar putea să îi pună pe tâlhari pe fugă. Măgarul își ridică picioarele dinainte și le propti de marginea ferestrei, câinele sări în spinarea măgarului, pisica se cățărară pe spatele dulăului, iar cocoșul zbură și se așeză pe capul pisicii. Și așa cum erau orânduți, ca la un semn, porniră cu toții să cânte. Măgarul răgea, câinele lătra, pisica mieuna, iar cocoșul cucuriga. După ce își încheiară cântarea, se năpustiră prin fereastră-n odaie, de făcură țandări toate gemurile.

De spaimă, tâlharii săriră în sus ca niște apucați și, crezând că dădură stafiile peste dânsii, fugiră cu toții în pădure.

Cei patru prieteni se așezară la masă, în locul tâlharilor, și se ghiftuiră strașnic. După ce se ospătară, cei patru muzicanți, stinseră luminile și-și aleseră culcușul, fiecare după pofta inimii și după cum îi era firea.

Măgarul se culcă într-un maldăr de gunoi, câinele se făcu covrig în dreptul ușii, pisica se tolăni pe cuptor, iar cocoșul se cocoșă sub o grindă.

După ce trecu de miezul nopții, tâlharii văzură de departe că în casă nu mai ardea nicio lumină. Atunci căpetenia le zise:

– Mi se pare că ne-am cam speriat de pomană! S-ar cuveni să ne rușinăm că am fost atât de slabi de înger!

Și trimise pe unul de-al lor să vadă ce se mai petrece pe lângă casă. Iscoada nu desluși nimic care să-l pună pe gânduri, așa că intră în bucătărie și vru să aprindă o lumânare. Dând de ochii scânteietori ai pisicii precum niște cărbuni aprinși, îi luă drept cărbuni încinși și apropie de ei un băț de chibrit, ca să ia un foc. Dar mâța nu pricepu de glumă! Îi sări la obraji și începu să îl zgârie și să îl scuipe. Tâlharul trase o sperietură zdravănă și vru să iasă afară pe ușa din dos. Dar nu scăpă cu una, cu două. Câinele, care sta culcat în dreptul ei, se repezi și îl mușcă zdravăn de picior. Tâlharul o luă atunci la goană prin curte, dar când trecu de maldărul de gunoi, măgarul îi arse o copită, de văzu stele verzi. Iar cocoșul, trezit de toată hărmălaia de afară, începu să strige de pe grindă: „Cu-curigu, cu-curigu!”.

Atunci tâlharul nu se opri decât înaintea căpeteniei sale și îi povesti toate cele prin câte trecuse:

– Vai de noi! În casă s-a cuibărit o cotoaroanță afurisită care mi-a zgâriat obrazul cu niște gheare lungi și ascuțite. Iar la ușă, cine crezi că stătea? Unul cu un cuțit, pe care mi l-a înfipt în picior! Socoteam că am scăpat! Da’ vezi să nu scap eu așa de ușor! În ogradă, o namilă neagră m-a pocnit cu o măciucă, iar sus, cocoșat pe acoperiș, sta însuși judecătorul, care tot striga: „Aduceți-mi-l de îndată pe tâlhar!”

Din seara aceea, tâlharii nu au mai cutezat să se apropie de casă, iar cei patru muzicanți din Bremen s-au simțit atât de bine acolo, încât nu s-au mai îndurat să plece.

Ce ne spune textul?

1 Răspunde oral la întrebări.

- Unde se petrece întâmplarea? Într-un sat sau într-un oraș? De unde ne putem da seama?
- Ce i s-a întâmplat fiecărui animal la începutul lecturii?
- Spre ce oraș au pornit animalele?
- Ce și-au propus să facă împreună?
- Unde se instalează animalele pentru a dormi înainte de a zări luminița?
- Cum au procedat ca să ia locul tâlharilor?
- Cum reacționează tâlharii? De ce?
- De ce unul dintre tâlhari se întoarce să vadă ce se întâmplă în casă?
- Care este reacția prietenilor săi când le povestește cum a fost întâmpinat?

2 Înțeleg ce am citit!

- Ce au în comun cele patru viețuitoare?

b) De ce se cațără animalele unele peste altele?

c) Crezi că tâlharii vor mai reveni? De ce?

d) Au fost tâlharii curajoși? Care e părerea ta?

e) Drept cine a luat tâlharul pisica? Dar câinele? Dar măgarul? Dar cocoșul?

f) De ce nu au mai ajuns niciodată animalele la Bremen?

Cunoaște personajele!

- 3 Găsește în careul literelor personajele despre care ai citit.

V	C	O	C	O	S	U	L
M	A	G	A	R	U	L	Q
P	I	S	I	C	A	T	W
F	N	W	T	R	W	Y	E
G	E	F	Y	F	E	Y	R
H	L	G	U	G	R	Y	T
R	E	H	I	H	T	U	Y
T	Â	L	H	A	R	I	I

Într-un text, putem numi un personaj în mai multe feluri pentru a oferi informații cât mai multe despre acesta și pentru a evita repetițiile.

„Și iată-**i** plecând...”

- **câinele și măgarul** au plecat la drum
- **ei** au plecat la drum

- 4 La cine se referă cuvintele scrise cu albastru?
„Și iată-**i** plecând mai departe **amândoi împreună, viitori muzicieni**”

- 5 Încercuiește cuvintele care pot să înlocuiască cuvintele scrise cu albastru, ca în model.

a) „La serenade nu **te** întrece nimeni.”

→ ea • viețuitoarea cu pene • cea alungată de stăpână • găina • **pe pisică** • stăpâna

b) „Dar vezi că stăpâna mea i-a spus bucătăresei c-ar pofti să **mă** mănânce la masă”

→ fugarii • pe măgar • pe pisică • viețuitoarea cu pene • cel bun de supă • pe cocoș

c) „Cocoșul găsi propunerea **urecheatului** cât se poate de bună și porniră tuspătru la drum.”

→ măgarului • tâlharilor • câinelui • cocoșului • pisicii

d) „Și au tot mers **fugarii**, au tot mers, și trecând ei prin fața unei curți, au văzut cocoțat pe o poartă un cocoș”

→ măgarul, câinele și pisica • tâlharii • măgarul și câinele • măgarul, câinele și cocoșul

- 6 Răspunde cu un singur cuvânt.

Care dintre viețuitoare apare prima în lectură? → _____

De câte ori întâlnește această viețuitoare câte o nouă viețuitoare? → _____

Ne jucăm cu cuvintele!

- 7 a) Ce reprezintă un **taraf**?

b) Ce sunt **cărbunii aprinși** despre care ai citit?

- 8 a) Alcătuieste un enunț folosind expresia „**a-i ajunge funia la par**”.

b) Încercuiește cu aceeași culoare cuvintele care au același înțeles.

grăbit cățarat hărmălaie maldăr grămadă gălăgie cocoțat zorit

joc

- 9 În grupuri de câte șapte lecturați textul, după ce fiecare primește câte un rol: povestitorul, măgarul, câinele, pisica, cocoșul, căpetenia și tâlharul.

- 10 Citește cuvintele tâlharului cu tonul potrivit. Încearcă să imiți felul în care se simte atunci când le mărturisește prietenilor săi ce a descoperit în casă.

Părerea mea despre această lectură:

12 Pictorul și camera sa

Observă tabloul și citește textul.

Vincent Van Gogh a fost un pictor olandez care a trăit mare parte din viața lui în sudul Franței, la Arles. Tablourile lui au fost pictate cu mai bine de 100 de ani în urmă. În acel timp, artistul era necunoscut, sărac și bolnav. În prezent, tablourile lui sunt celebre peste tot în lume.

„Camera lui Vincent Van Gogh din Arles”, 1889, Muzeul Orsay, Paris

1 Bifează caseta potrivită.	Adevărat	Fals
a) Acest tablou reprezintă atelierul în care lucrează pictorul Van Gogh.		
b) Van Gogh și-a pictat camera din Arles în anul 1889.		
c) În camera lui vedem două uși și o fereastră.		
d) Cele două scaune sunt lângă masă.		
e) Pe pat observăm două perne.		
f) O oglindă și cinci tablouri sunt pe pereți.		
g) La căpătâiul patului sunt agățate haine.		
h) Acest tablou poate fi văzut la muzeul Luvru din Paris.		
i) Vincent Van Gogh a fost un pictor francez care a trăit mare parte din viața lui în sudul Franței		
j) Timp de 100 de ani el a pictat tablouri.		
i) În prezent, Van Gogh este cunoscut peste tot în lume datorită tablourilor pe care le-a pictat.		

2 Asociază fiecare titlu cu tabloul potrivit.

- Livada de măslini
- Biserica din Auvers
- Floarea-soarelui
- Autoportret
- Noapte înstelată

13 Călătoria în Liliput

Fragment din Capitolul I, „Călătoriile lui Gulliver“ de Jonathan Swift

Citește cu Ronți.

Introducere

Corabia lui Gulliver este distrusă într-o călătorie pe mare, iar el este aruncat de valuri pe țărmul unei insule. Aici zace o vreme, până este descoperit de locuitorii insulei Liliput, niște oameni care nu erau mai înalți de 15 centimetri.

La 5 noiembrie (dată la care în ținuturile acelea începe vara), pe o vreme foarte cețoasă, marinarii descoperiră o stâncă la o sută de metri depărtare de vas, dar vântul bătea cu atâta furie, încât ne-a mânat drept spre ea și, ca urmare, vasul s-a sfărâmat. Șase oameni din echipaj, printre care și eu, am coborât barca în mare și am izbutit să ne îndepărtăm de corabie și de stâncă. După socotelile mele, am vâslit cam vreo trei leghe, până când n-am mai putut trage la lopeți, fiind și așa istoviți de munca de pe corabie. Ne-am lăsat deci în voia valurilor, iar după vreo jumătate de oră, un vânt năprasnic dinspre miazănoapte ne-a răsturnat barca. Ce s-a întâmplat cu tovarășii mei din barcă, precum și cu cei care s-au adăpostit pe stâncă sau au rămas pe corabie, n-aș putea spune; presupun însă că au pierit cu toții. Cât despre mine, am înotat la voia întâmplării, împins de vânt și de flux. De mai multe ori am încercat zadarnic să ating fundul apei cu picioarele; și tocmai când eram cu desăvârșire sleit și nu mai puteam lupta, am dat de fund; între timp, furtuna slăbise mult. Panta era atât de lină, încât am mers aproape doi kilometri până să ajung la țărm, ceea ce cred că s-a întâmplat pe la ora opt seara. (...) M-am tolănit pe iarba foarte mărunță și moale și am adormit mai adânc decât îmi amintesc să mi se fi întâmplat vreodată, după socotelile mele cam la vreo nouă ceasuri, pentru că la deșteptare tocmai se crăpa de ziuă. Am încercat să mă scol, dar nu m-am putut mișca, deoarece cum stam așa culcat pe spate, mi-am simțit atât brațele cât și picioarele legate zdravăn de pământ de o parte și de alta, iar părul meu lung și des, prins și el în același fel. Am simțit de asemenea că tot trupul, de la subsuori până la coapse, e legat cu fire subțiri. Puteam privi numai în sus; soarele începea să dogorească, iar lumina îmi supăra ochii. Auzeam în jurul meu un zgomot nedeșlușit, dar din poziția în care mă găseam nu izbuteam să văd altceva decât cerul. N-a trecut mult și am simțit ceva ca o vietate mișcându-se pe piciorul meu stâng, înaintând binișor pe piept și oprindu-mi-se în dreptul bărbiei; plecându-mi ochii pe cât puteam, am deslușit o făptură omenească ce n-avea nici cincisprezece centimetri înălțime, cu un arc și o săgeată în mâini și cu o tolbă de săgeți la spate. Între timp, am simțit cel puțin patruzeci de alte ființe asemănătoare (așa am bănuir) urmând-o pe cea dintâi. Cuprins de o uimire fără margini, am răcnit atât de tare, încât au luat-o cu toții la fugă înapoi, înfricoșați, iar câțiva dintre ei, după cum mi s-a spus mai târziu, au fost răniți în urma căzăturilor, când au încercat să sară de pe mine jos, pe pământ. Aceasta nu i-a împiedicat, totuși, să se întoarcă peste puțin timp, iar unul dintre ei care se avântase până într-un loc de unde putea să-mi vadă toată fața, și-a ridicat brațele și ochii în semn de mirare și a strigat cu o voce pițigăiată, dar deslușită: Hekinah degul! Ceilalți au repetat aceste cuvinte de mai multe ori, dar atunci nu le-am putut pricepe înțelesul. Își poate lesne închipui cititorul că în tot acest timp eram într-o poziție foarte neplăcută. În cele din urmă, zbatându-mă ca să mă eliberez, am avut norocul să rup legăturile și să smulg țărușii ce-mi ținutau brațul stâng de pământ, pentru ca, ridicându-l până în dreptul ochilor, să descopăr metodele pe care le folosiseră ca să mă lege. Totodată, cu o smucitură violentă care îmi pricinui o

durere cumplită, am desfăcut puțin firele ce-mi legau părul pe partea stângă, atât cât era nevoie ca să pot întoarce capul cu vreo cinci centimetri. Omuleții o rupseră însă la fugă pentru a doua oară, înainte ca eu să-i pot prinde; apoi îndată începură să scoată niște țipete puternice și foarte ascuțite, iar când acestea încetară, unul dintre ei strigă din răspuț: Tolgo fonac! O clipă mai târziu, am simțit mai mult de o sută de săgeți înfigându-mi-se în mâna stângă și înțepându-mă ca tot atâtea ace. Pe urmă, au tras o altă salvă în aer, așa cum facem noi cu bombele în Europa. Multe dintre aceste săgeți au căzut, cred, pe trupul meu (cu toate că nu le-am simțit), iar câteva pe față, pe care mi-am acoperit-o îndată cu mâna stângă. Când încetă această ploaie de săgeți, am început să gem de necaz și de durere și când am încercat din nou să mă eliberez, au tras o altă salvă, mai puternică decât prima, în timp ce câțiva căutau să mă împungă cu sulitele în coaste: dar, din fericire, eram îmbrăcat cu o scurtă din piele de bivol, pe care nu au putut-o străpunge. Am socotit că lucrul cel mai cuminte este să stau nemișcat și mă gândeam să rămân așa până la căderea nopții, când aș fi putut să-mi desfac legăturile cu ajutorul mâinii stângi. Cât despre localnici, eram îndreptățit să-mi închipui că voi putea face față celei mai mari oștiri pe care ar fi fost în stare să o aducă împotriva mea, dacă erau toți de mărimea omulețului pe care-l văzusem. Soarta însă voi altfel.

Ce ne spune textul?

1 Alege răspunsul corect.

a) Care este motivul pentru care s-a sfărâmat vasul?

 ceața izbirea de stâncă oboseala marinarilor

b) Câți oameni au ajuns la țărm?

 șase tot echipajul doar Gulliver

c) Cine erau ființele pe care le-a descoperit Gulliver când s-a trezit?

 niște sălbatici niște viețuitoare nemaivăzute Liliputanii

d) Cu ce se aseamănă salva trasă de liliputani în aer?

 cu felul în care aruncă bombe europenii cu niște țipete ascuțite cu multe ace

e) Care cuvinte arată decizia lui Gulliver, obosit de salvele de săgeți ale liliputanilor?

 „lucrul cel mai cuminte este să stau nemișcat și mă gândeam să rămân așa până la căderea nopții” „am încercat din nou să mă eliberez” „voi putea face față celei mai mari oștiri pe care ar fi fost în stare să o aducă împotriva mea”

2 Notează motivul pentru care Gulliver a fost uimit când s-a trezit pe țărm.

3 Liliputanii se simt în pericol. Dă exemple de două lucruri pe care le fac din acest motiv.

1.

2.